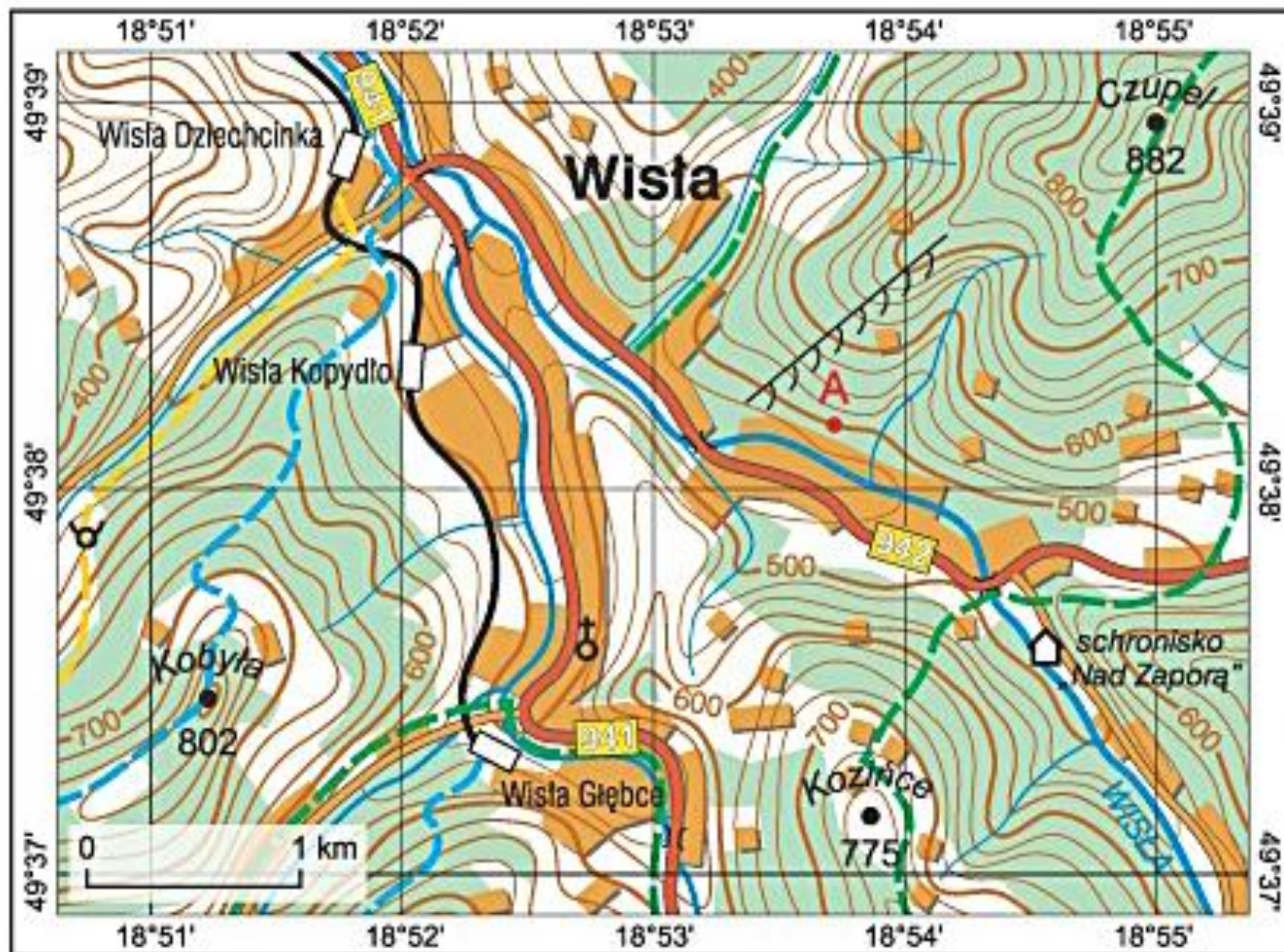
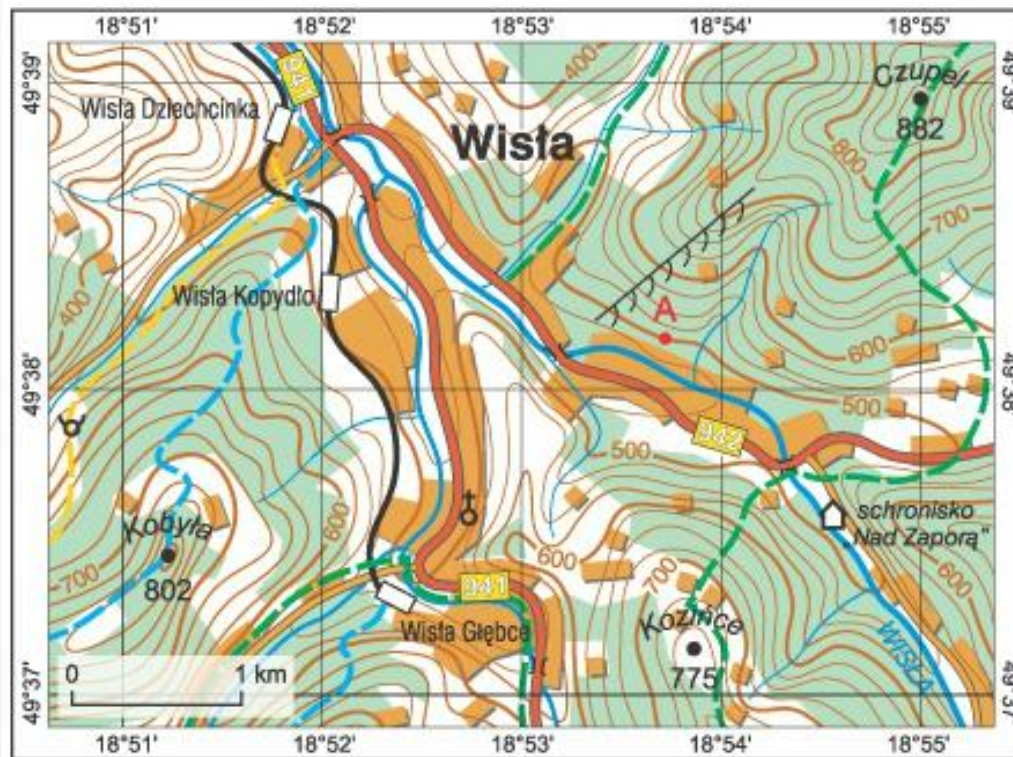

Turysta idzie zielonym szlakiem z Czupla do drogi nr 942. Ze szczytu Czupla do miejsca, gdzie szlak przecina drogę, pokona on (1 p.)

1. Turysta chce wejść niebieskim szlakiem na Kobyłę. Jeżeli do Wisły przyjechał pociągiem, to powinien wysiąść na stacji

A / B.

2. Idąc zielonym szlakiem od drogi nr 942 na Koziniec, wędruje się C / D stokiem.

3. Miasto Wisła jest położone E / F.

A. Wisła Dziechcinka

B. Wisła Głębcze

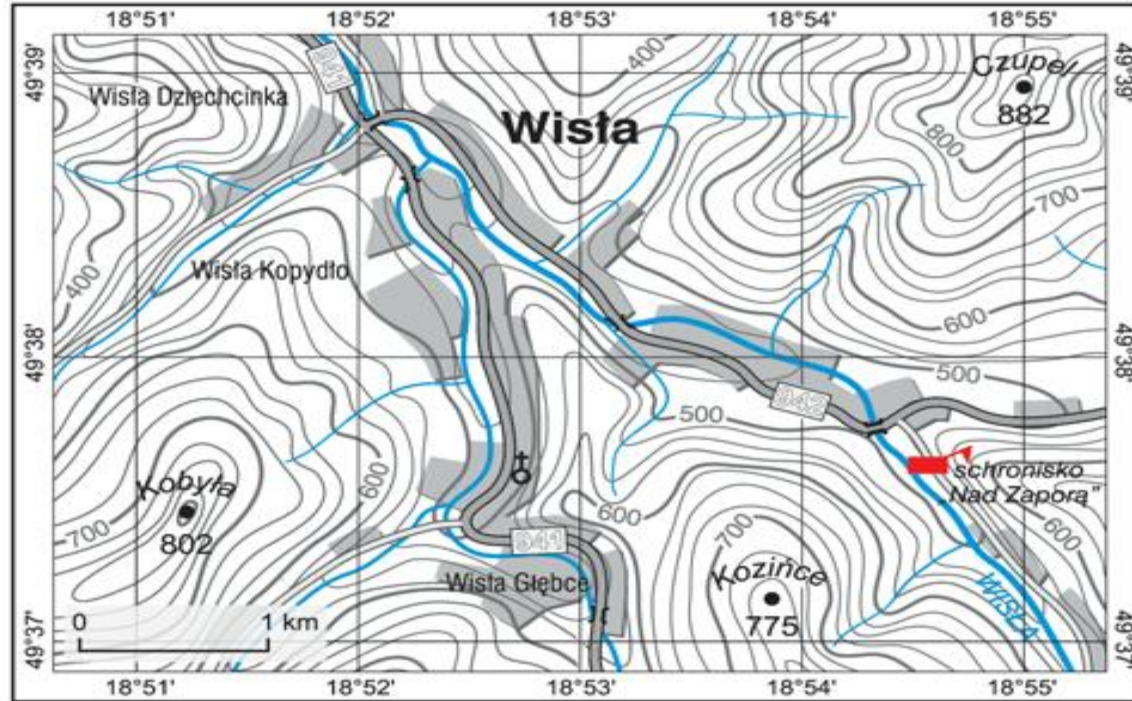
C. łagodnym

D. stromym

E. na grzbiecie górskim

F. w dolinie górskiej

a) Dokończ poniższe zdanie, wybierając odpowiedź spośród podanych.

Różnica wysokości między mostem przy schronisku „Nad Zaporą” a szczytem Czupeł wynosi

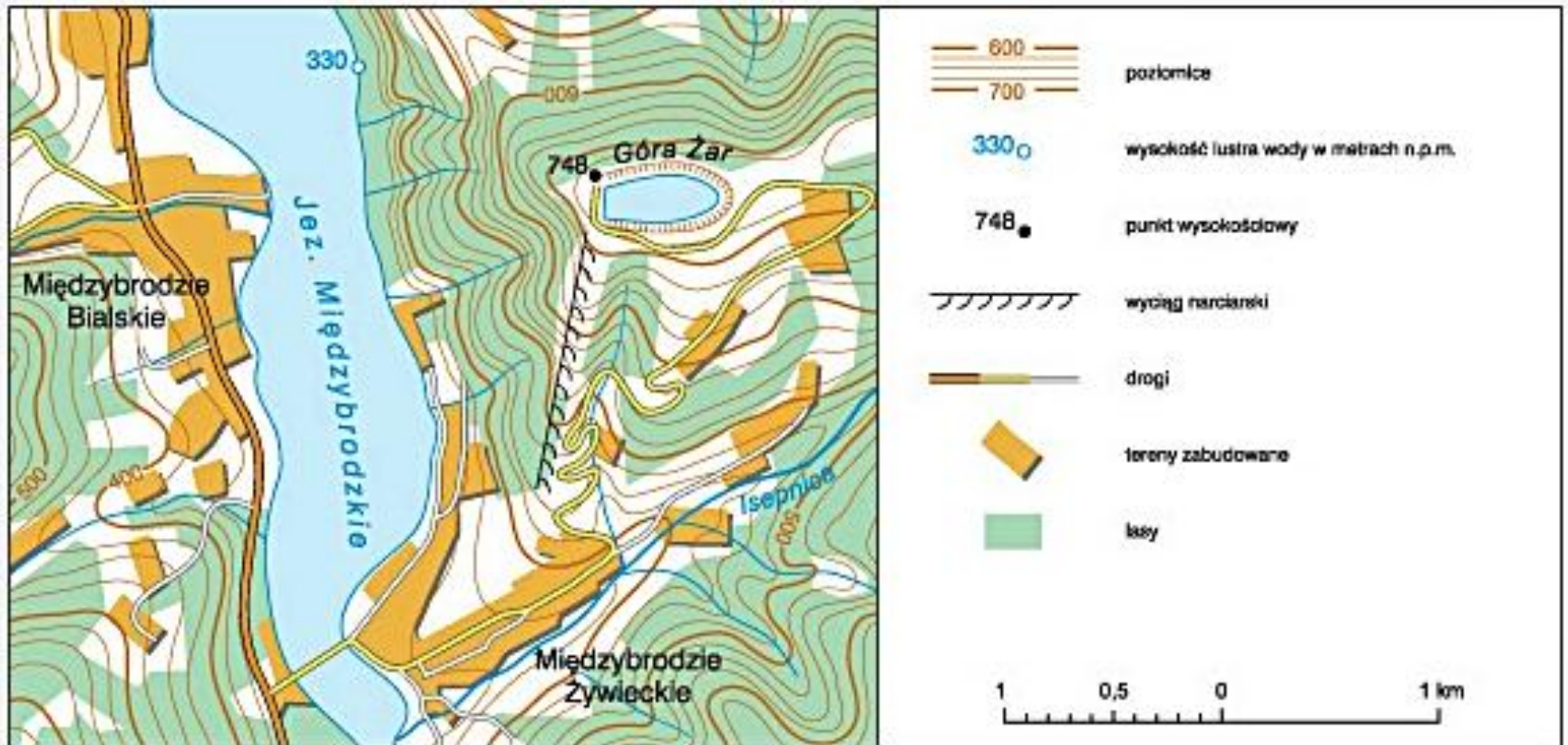
- A. 302 m
- B. 382 m
- C. 802 m
- D. 500 m

b) Zaznacz w poniższych zdaniach określenia prawdziwe.

Wysokość liczona od podnóża góry do jej szczytu to wysokość względna / bezwzględna.

Wyrażamy ją w metrach / metrach nad poziomem morza.

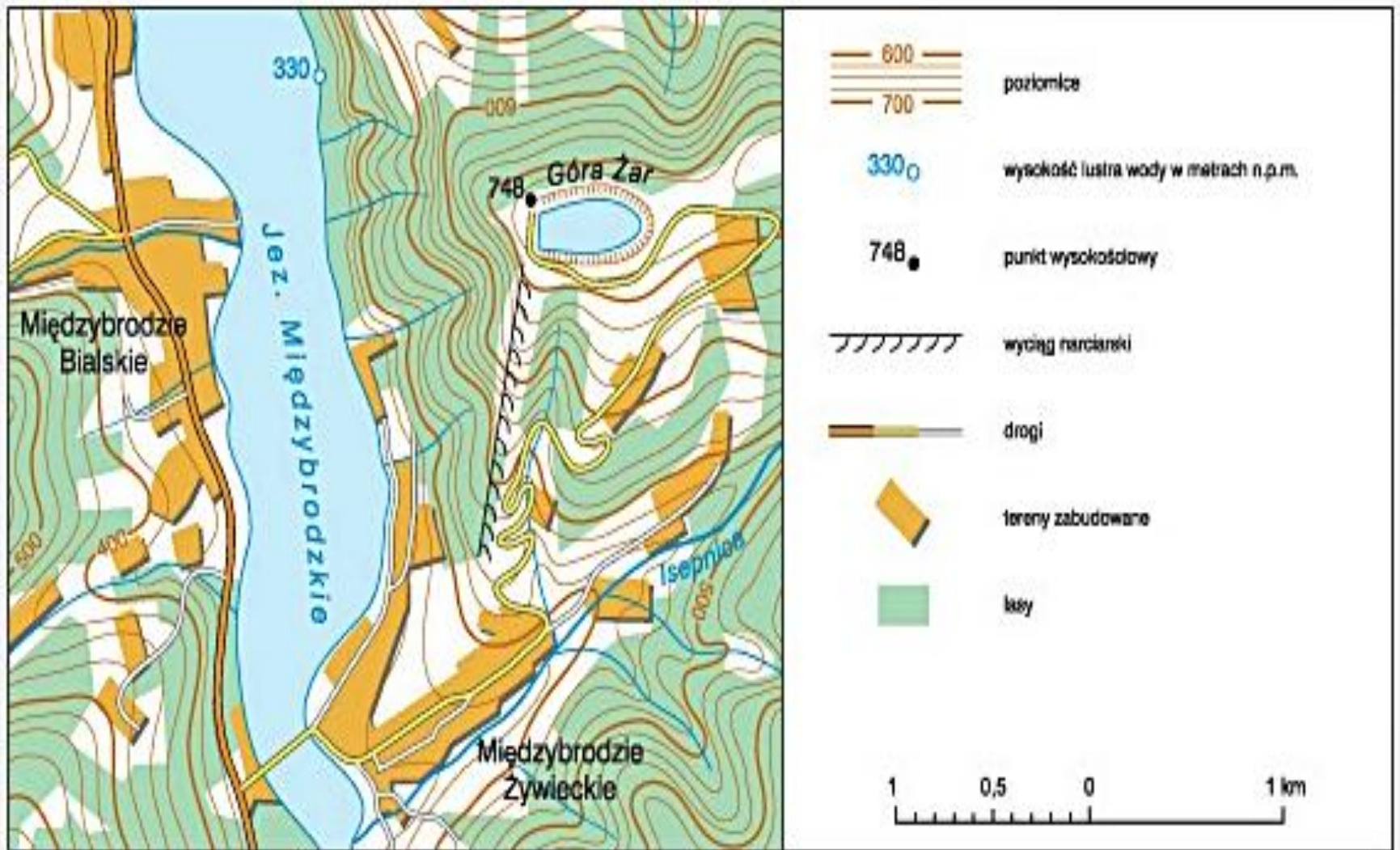

Wysokość względna między lustrem wody Jeziora Międzybrodzkiego a zbiornikiem na Górze Żar wynosi

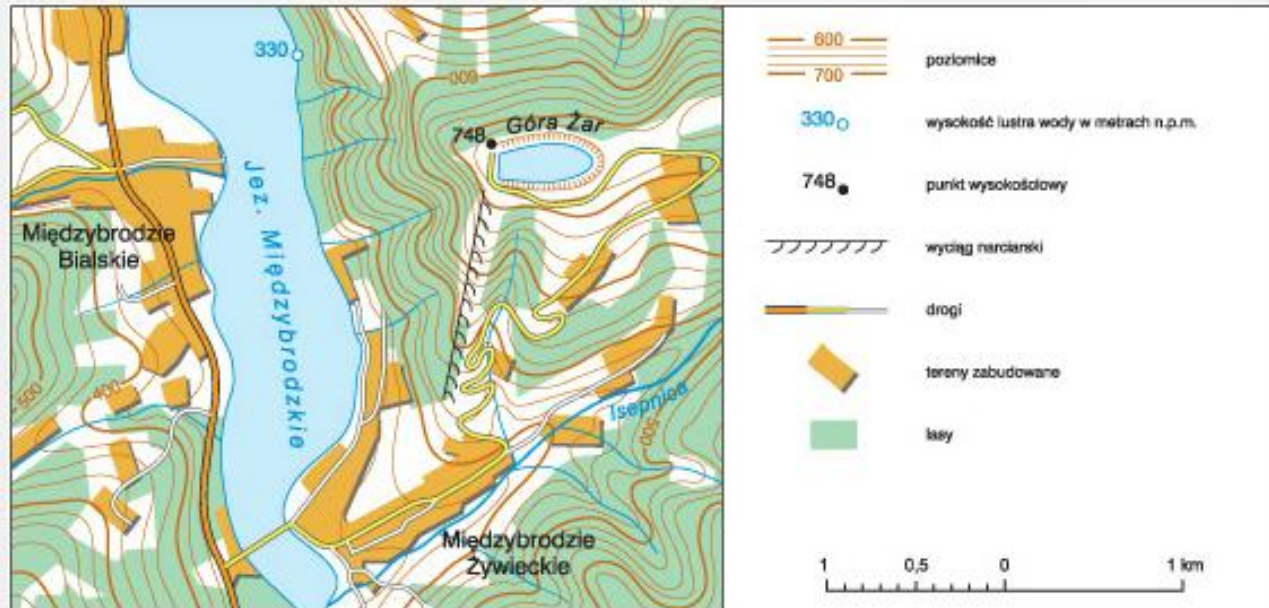
- 418 m.
- 1078 m.
- 418 m n.p.m.
- 418 km.
- 418 cm.

Mapa wykonana w skali 1:50 000 przedstawia fragment Beskidu Małego. (1 p.)

Mapa przedstawia fragment Beskidu Małego. (5 p.)

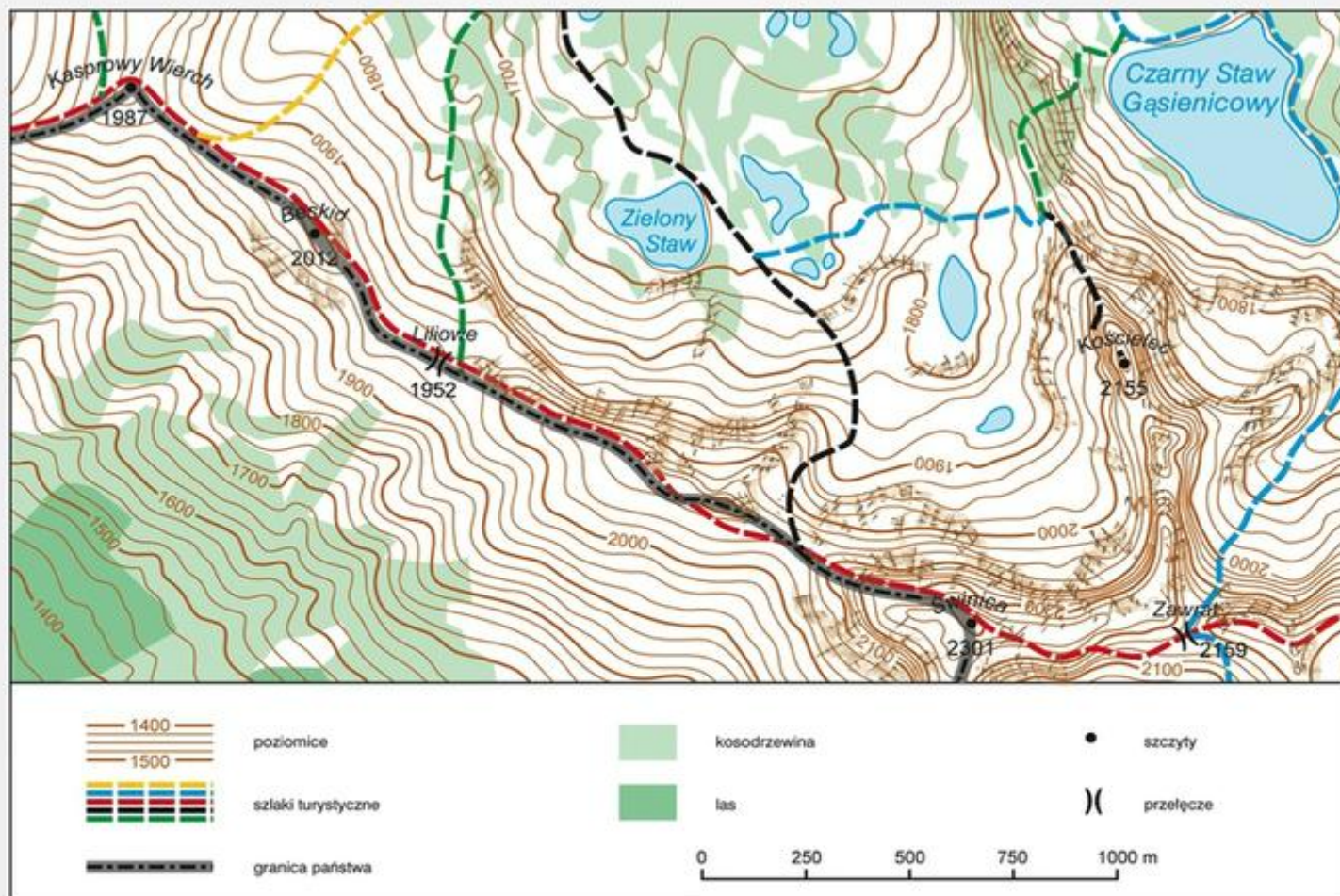
Tekst opisuje trasę z Międzybrodzia Bialskiego na górę Żar. Zaznacz odpowiednie wyrazy w taki sposób, aby zdania były prawdziwe.

Podróż rozpoczynamy w Międzybrodziu Bialskim, kierując się na A / B. Jedziemy wzdłuż C / D brzegu Jeziora Międzybrodzkiego. Skręcamy E / F i przejeżdżamy na drugą stronę jeziora, a następnie przez Międzybrodzie Żywieckie. Jedziemy doliną Isepnycy, skręcamy w lewo i krętą drogą G / H górę Żar. Stojąc przed zbiornikiem, patrzymy na Jezioro Międzybrodzkie, od którego dzieli nas I / J stok.

A. północny zachód	B. południowy wschód
C. wschodniego	D. zachodniego
E. w lewo	F. w prawo
G. zjeżdżamy z	H. wjeżdżamy na
I. stromy	J. łagodny

Tekst opisuje trasę z Kasprowego Wierchu do Doliny Gąsienicowej. Uzupełnij zdania, zaznaczając odpowiedzi w taki sposób, aby zdania były prawdziwe. (5 p.)

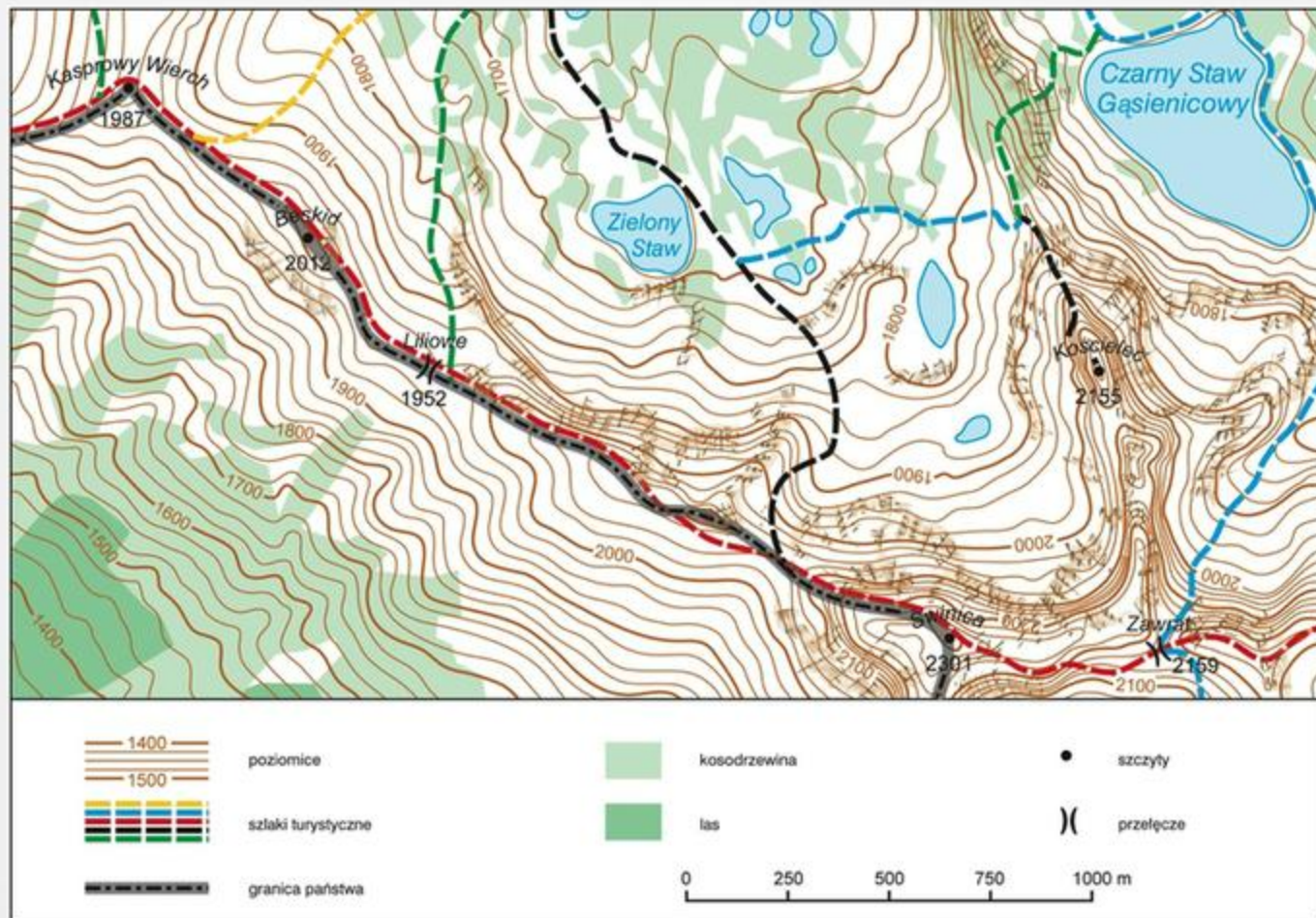

- A. grzbietem górskim
- C. wchodzimy
- E. południowo-zachodnim
- G. kosodrzewiny
- I. zielonego
- B. dnem doliny
- D. schodzimy
- F. północno-wschodnim
- H. leśnego (regła górnego)
- J. czerwonego

Wędrówkę rozpoczynamy na Kasprowym Wierchu, na który dotarliśmy kolejką linową. Z Kasprowego Wierchu na Świnicę idziemy A / B. Następnie ze Świnicy C / D na Zawrat. Skręcamy na niebieski szlak prowadzący z Zawratu nad Czarny Staw Gąsienicowy, początkowo idąc w kierunku E / F. W rejonie Czarnego Stawu pojawia się roślinność piętra G / H. Kilkaśmet metrów dalej mijamy znak szlaku I / J prowadzącego m.in. na Kościelec.

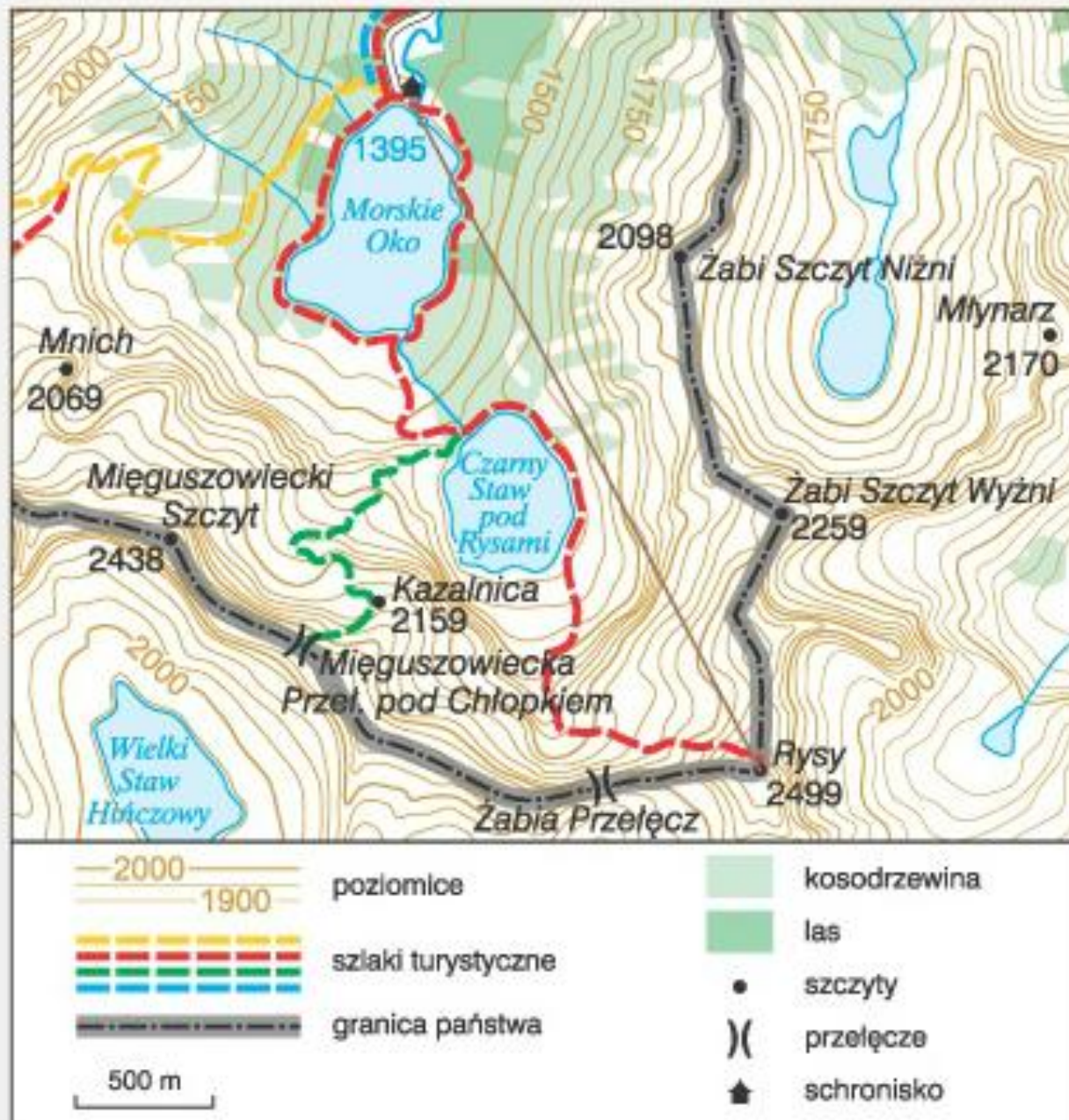

Przechodząc ze szczytu Beskid na przełęcz Liliowe, pokonamy wysokość (1 p.)

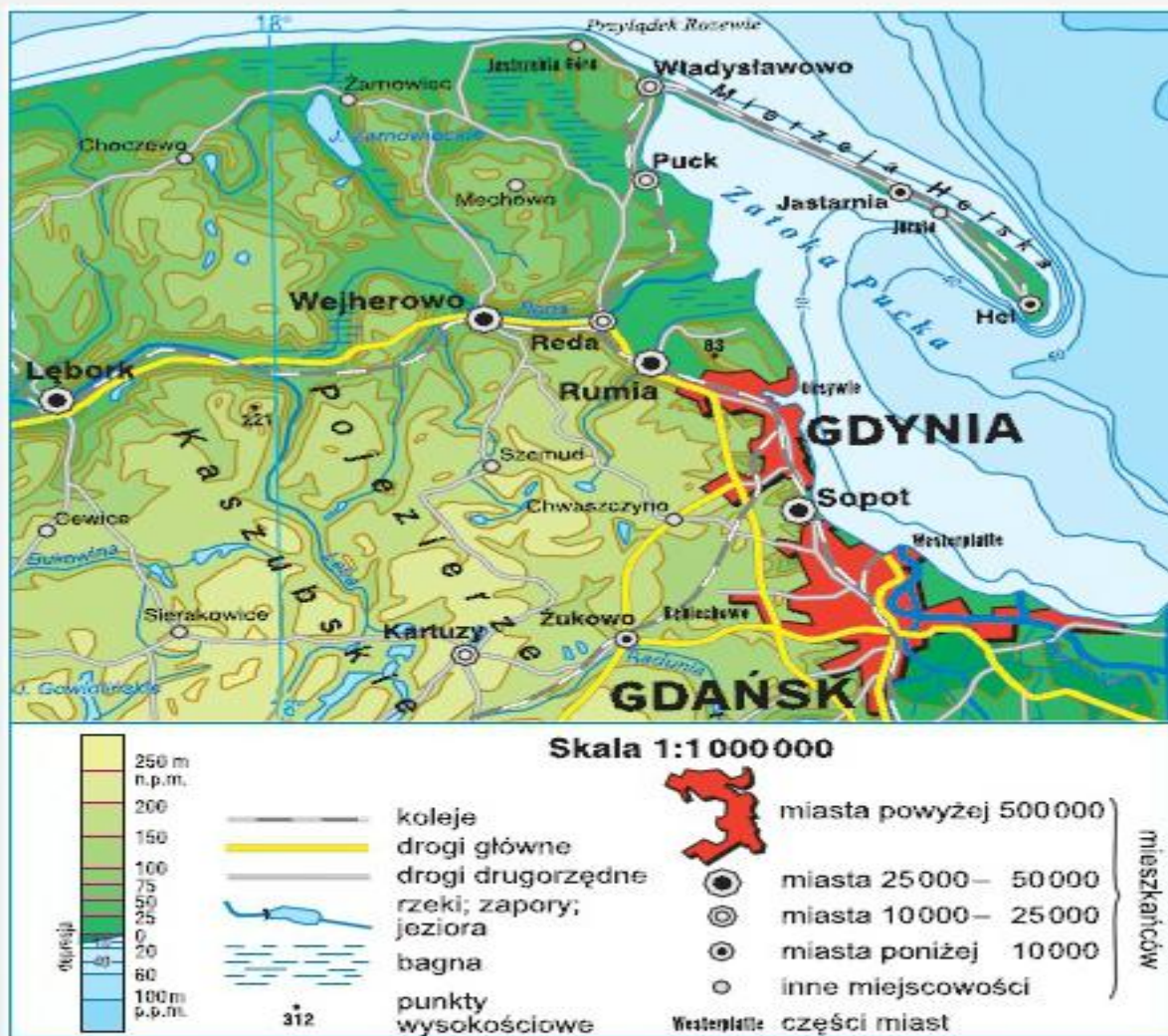

- 60 m n.p.m.
- 60 m.
- 249 m.
- 25 m.
- 25 m n.p.m.

Mapy przedstawiają ten sam obszar, ale zostały wykonane w różnych skalach i zawierają nieco inną treść. (3 p.)

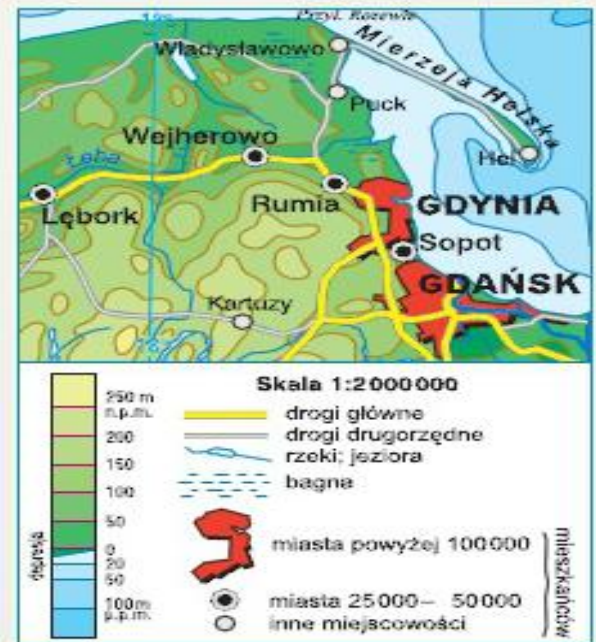
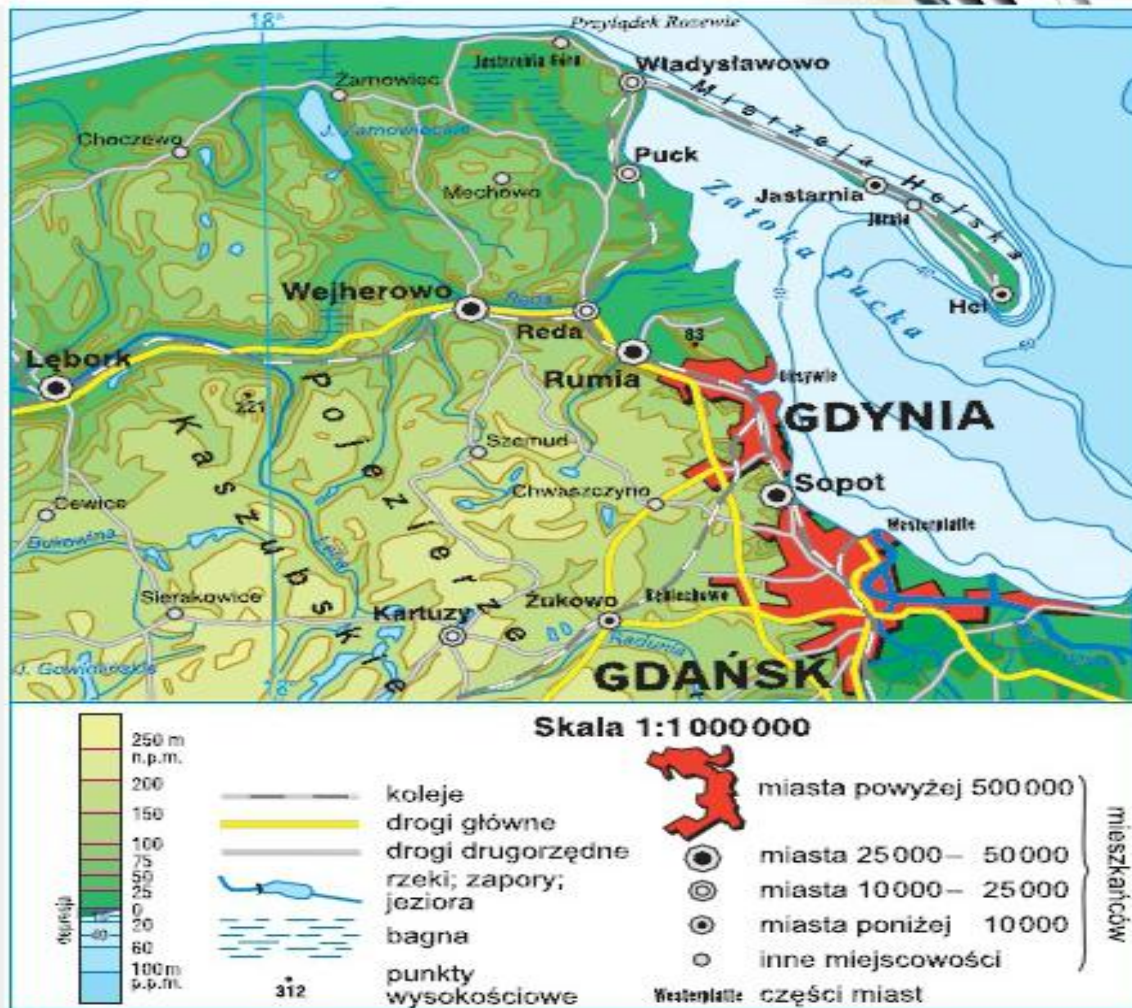
Na podstawie map oceń prawdziwość zdań. Zaznacz prawidłowe odpowiedzi.

Więcej szczegółów zaznaczono na mapie wykonanej w skali 1:1 000 000.

Tak Nie

Na mapie wykonanej w większej skali nie zaznaczono linii kolejowych.

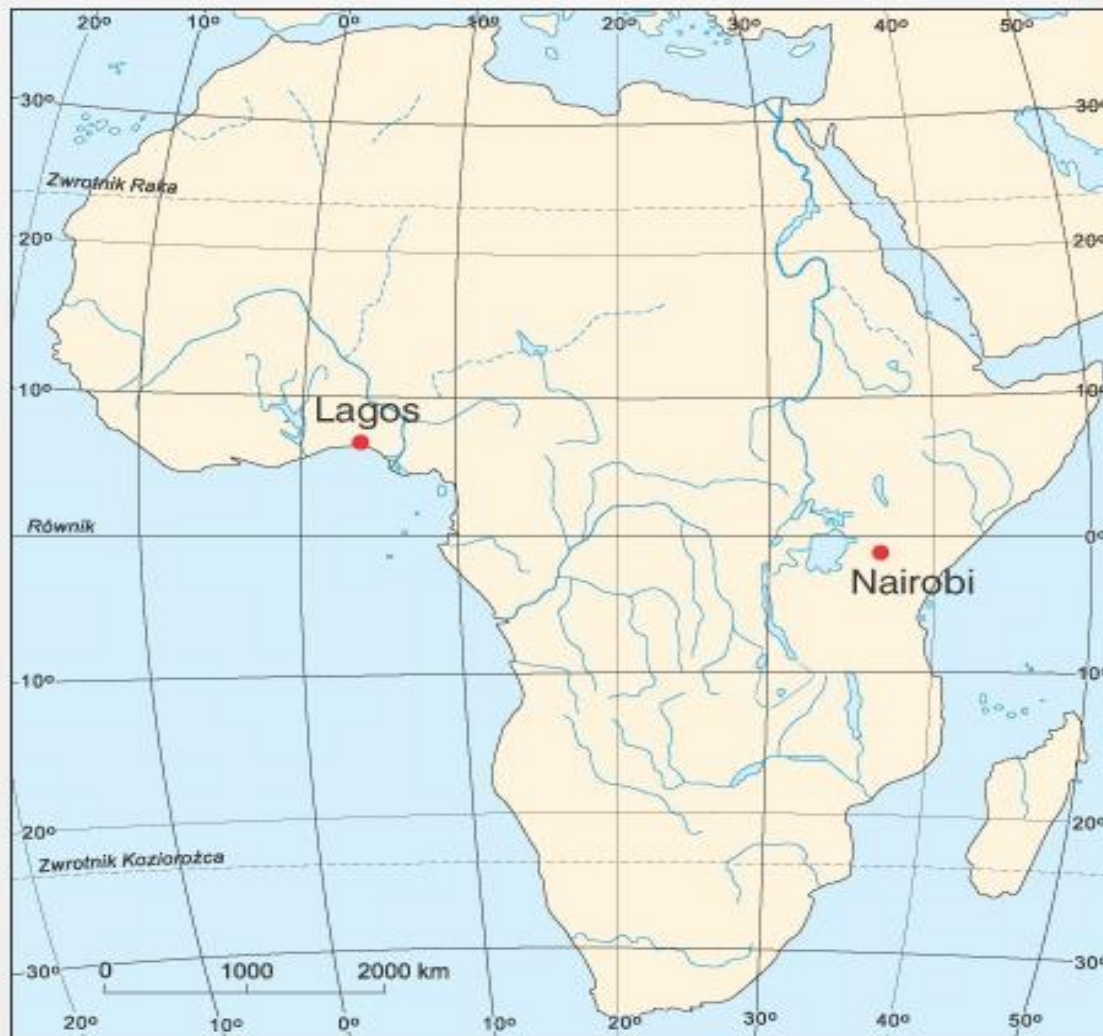
Rzeczywista odległość (w linii prostej) między Rumią a Wejherowem, obliczona na podstawie mapy, jest uzależniona od skali, w której została wykonana mapa.

Odległość między Władysławowem a Helem na mapie w skali 1:2 000 000 wynosi 1,7 cm. Natomiast w terenie odległość między tymi miastami wynosi

- 17 km.
- 340 m.
- 3,4 km.
- 34 km.
- 170 km.

Na mapie Afryki zaznaczono dwa miasta: Lagos i Nairobi. (2 p.)

a) Udając się z Nairobi do Lagosu, pojedziemy w kierunku

- zachodnim.
- północno-zachodnim.
- wschodnim.
- północno-wschodnim.

b) Szerokość geograficzna Nairobi to

- 37°E.
- 1°N.
- 1°S.
- 37°S.

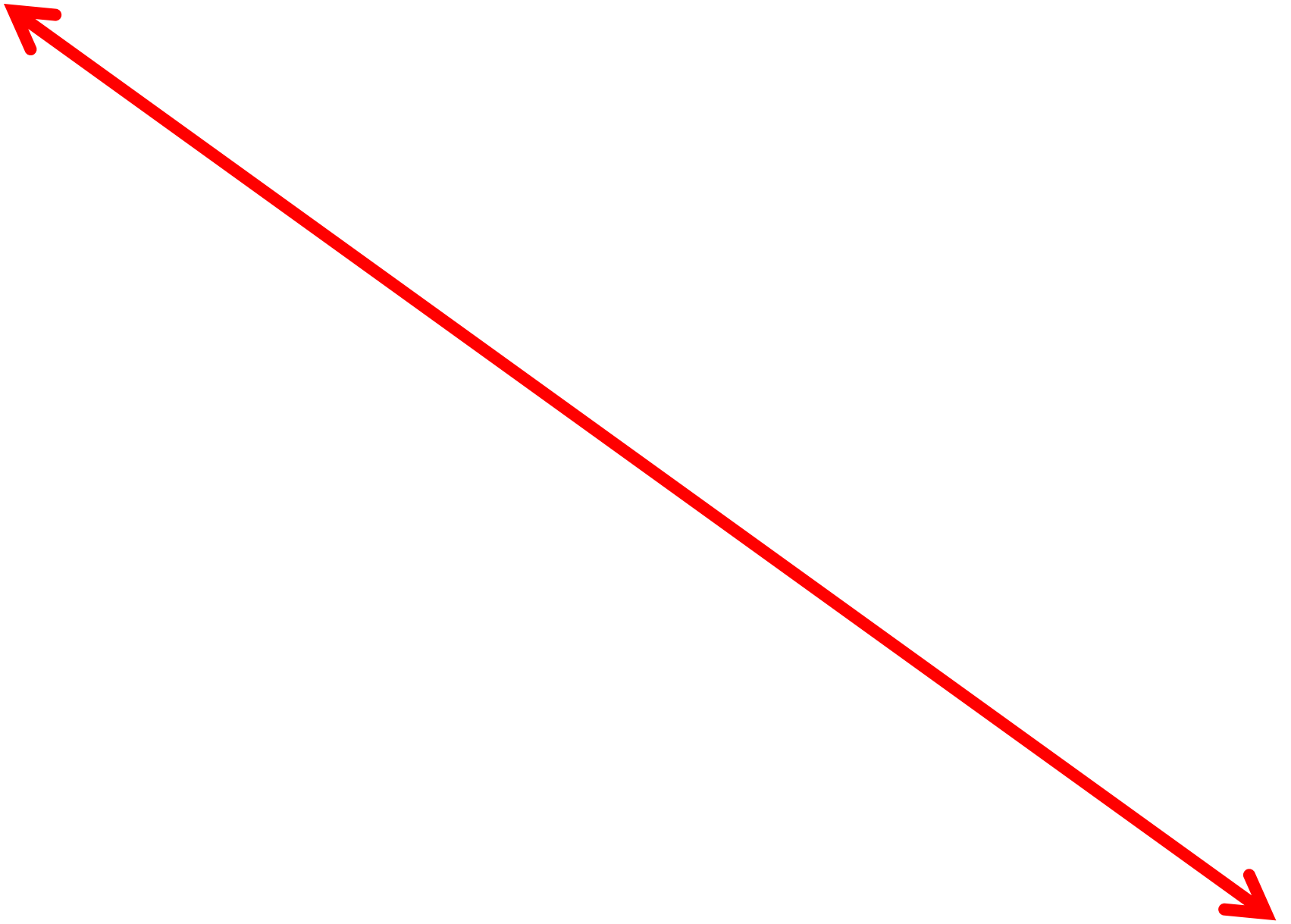

Poniżej wymieniono cechy linii siatki geograficznej. Zaznacz cechy południków. (3 p.)

- A. Mają kształt okręgów różnej wielkości.
- B. Wyznaczają kierunek północ-południe.
- C. Mają kształt półokręgów.
- D. Wyznaczają kierunek wschód-zachód.
- E. Są takiej samej długości.

Poniżej wymieniono cechy siatki geograficznej. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe. (4 p.)

	Prawda	Fałsz
Siatka geograficzna jest układem południków i równoleżników na globusie.	☐	☐
Południki są liniami prostymi, równoległymi do biegunów.	☐	☐
Południki i równoleżniki są do siebie równoległe.	☐	☐
Długość równoleżników zwiększa się w miarę zbliżania się do równika.	☐	☐

Wybierz prawidłowe określenia spośród w taki sposób, aby tekst opisywał następstwa ruchu obiegowego Ziemi. (4 p.)

W trakcie ruchu obiegowego zmienia się wysokość górowania Słońca nad horyzontem. Słońce znajduje się najwyżej pierwszego dnia A / B. Kiedy Słońce góruje najwyżej, temperatura powietrza osiąga C / D wartości w ciągu roku. Słońce zatacza bardzo E / F łuk nad horyzontem, co sprawia, że noc jest wówczas G / H w ciągu roku.

A. zimny

B. lata

C. najniższe

D. najwyższe

E. krótki

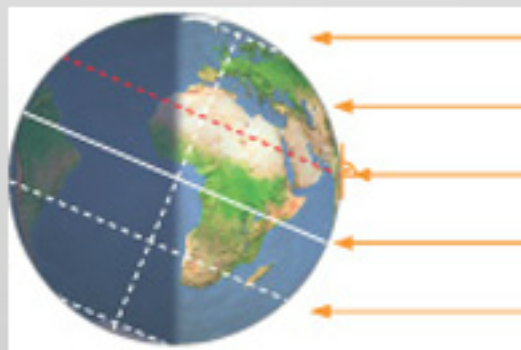
F. długi

G. najkrótsza

H. najdłuższa

Rysunek przedstawia oświetlenie Ziemi w dniu 22 czerwca.

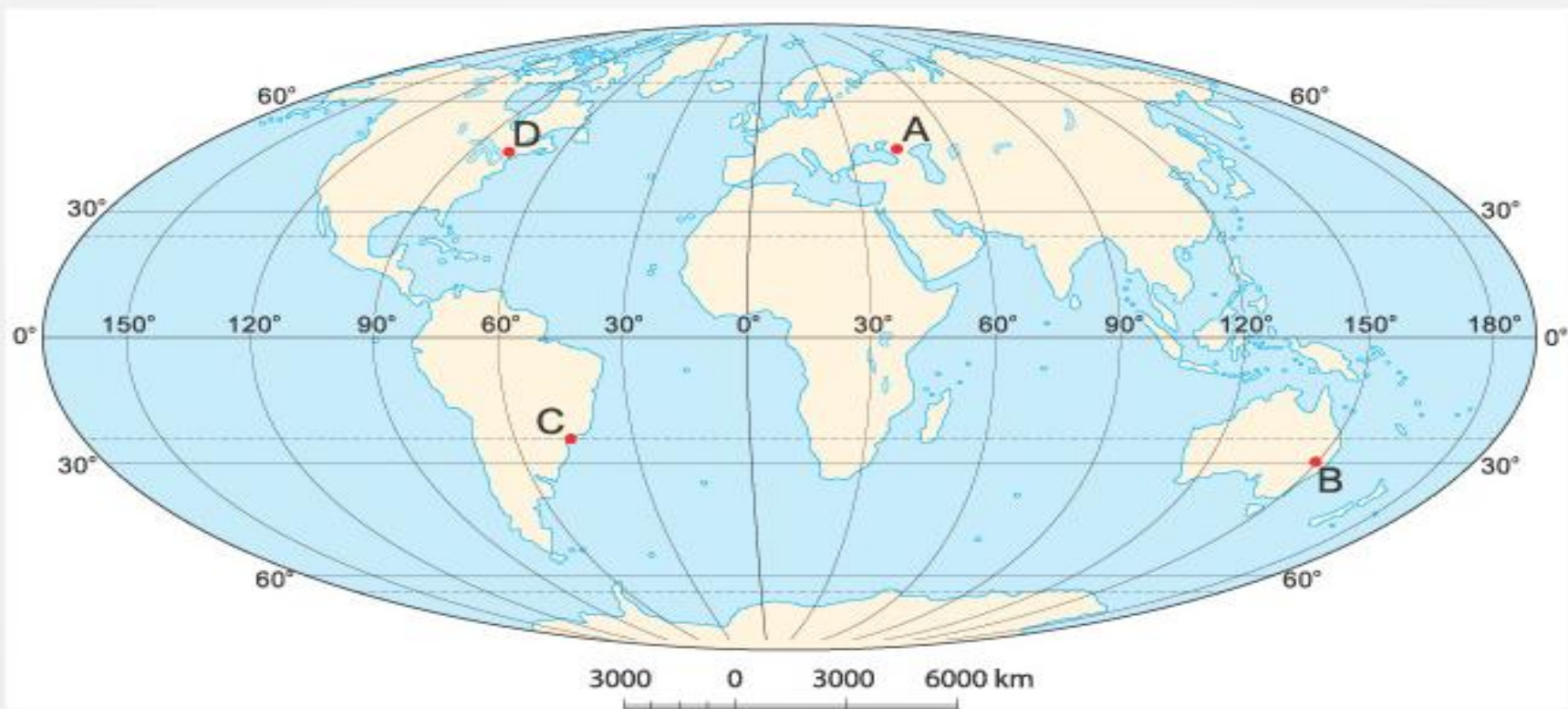

Na podstawie rysunku oceń prawdziwość poniższych zdań.
Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe. (2 p.)

A. Obie półkule (północna i południowa) są równomiernie oświetlone.	☐ P	☐ F
B. Podczas górowania Słońce świeci w zenicie na zwrotniku Raka.	☐ P	☐ F
C. Na północ od koła podbiegunowego północnego trwa dzień polarny.	☐ P	☐ F
D. Do półkuli północnej dociera większa ilość energii słonecznej niż do półkuli południowej.	☐ P	☐ F

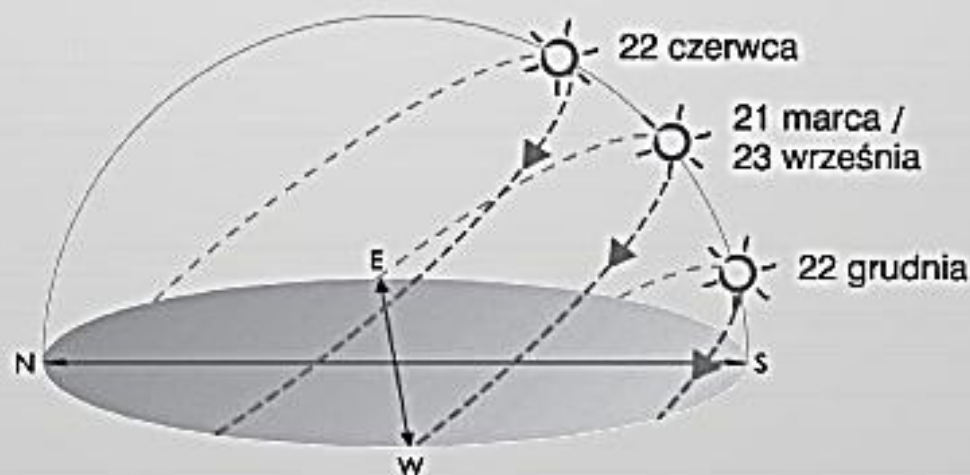
Na podstawie mapy zaznacz punkty w tabeli, które odpowiadają charakterystyce. (3 p.)

Charakterystyka miejsc	Punkty			
	A	B	C	D
1. Słońce raz w ciągu roku świeci w zenicie.	☐	☐	☐	☐
2. Punkty, gdzie Słońce góruje pod takim samym kątem.	☐	☐	☐	☐
3. Wysokość górowania Słońca 23 września wynosi w tym punkcie 60°.	☐	☐	☐	☐

Na schemacie przedstawiono pozorną wędrówkę Słońca po niebie w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.

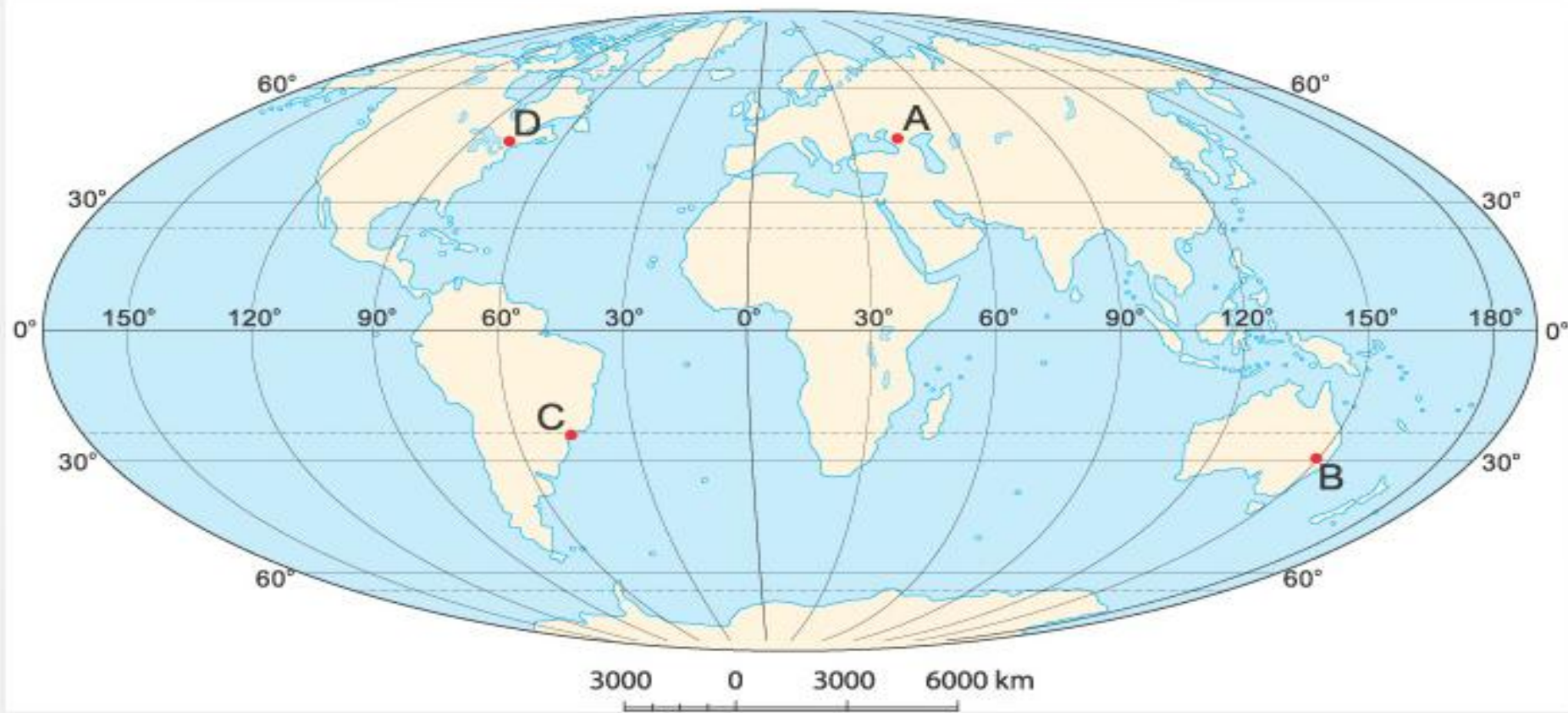

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe. (2 p.)

A. Schemat przedstawia pozorną wędrówkę Słońca w średnich szerokościach geograficznych na półkuli południowej.	☐ P	☐ F
B. Dnia 22 czerwca Słońce znajduje się najwyżej w ciągu roku nad widnokresem, czyli w zenicie.	☐ P	☐ F
C. Dnia 22 grudnia miejsca wschodu i zachodu Słońca przesunięte są w kierunku południowym.	☐ P	☐ F
D. Pierwszego dnia zimy dzienny łuk Słońca jest najkrótszy.	☐ P	☐ F

Na mapie zaznaczono cztery punkty. Zaznacz właściwą odpowiedź. (3 p.)

1. W tym punkcie Słońce wschodzi najwcześniej.

A B C D

2. Górowanie Słońca odbywa się tu najpóźniej.

A B C D

3. Czas jest tam o 6 godzin wcześniej niż w punkcie A.

A B C D

Maciek odszukał na mapie cztery miasta. Określił ich szerokość geograficzną i teraz sprawdza, w którym z nich wysokość górowania Słońca nad widnokregiem jest największa w pierwszych dniach pór roku. (2 p.)

Miejscowości:

Bahia Blanca – $38^{\circ}43'S$, $62^{\circ}17'W$

Lizbona – $38^{\circ}40'N$, $9^{\circ}08'W$

Quito – $0^{\circ}13'S$, $78^{\circ}30'W$

Rovaniemi – $66^{\circ}29'N$, $25^{\circ}40'E$

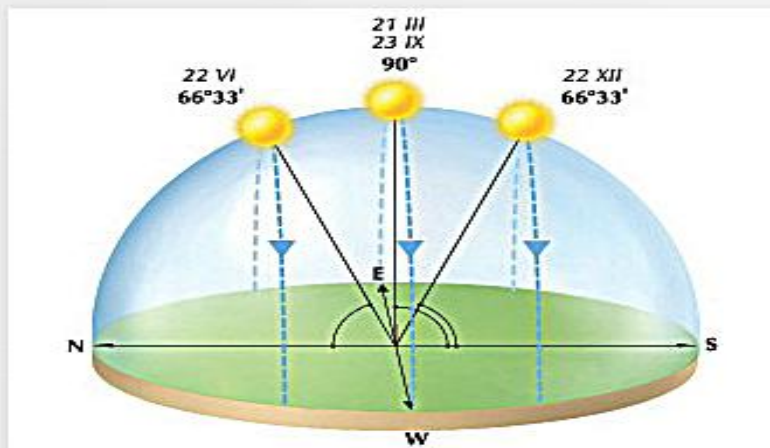
1. Z wykonanych przez Maćka obliczeń wynika, że 22 czerwca wysokość górowania Słońca nad horyzontem jest największa w

- Bahia Blanca.
- Lizbonie.
- Quito.
- Rovaniemi.

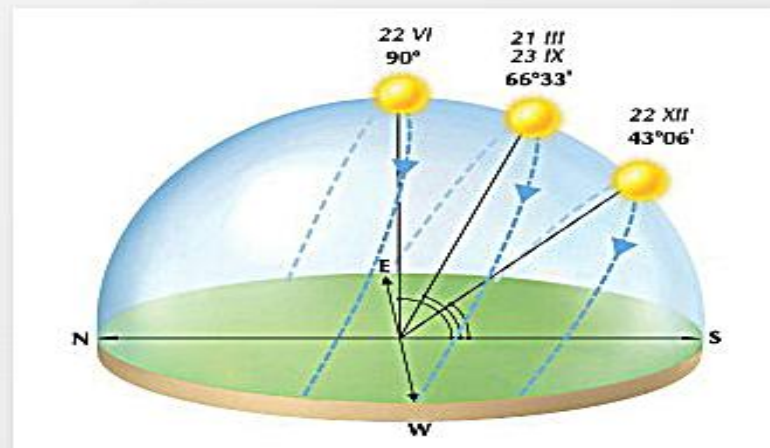
2. W dniu 21 marca wysokość Słońca nad horyzontem jest

- niemal identyczna w Bahia Blanca i Lizbonie.
- większa w Rovaniemi niż w Lizbonie.
- najmniejsza w Quito.
- większa w Bahia Blanca niż w Quito.

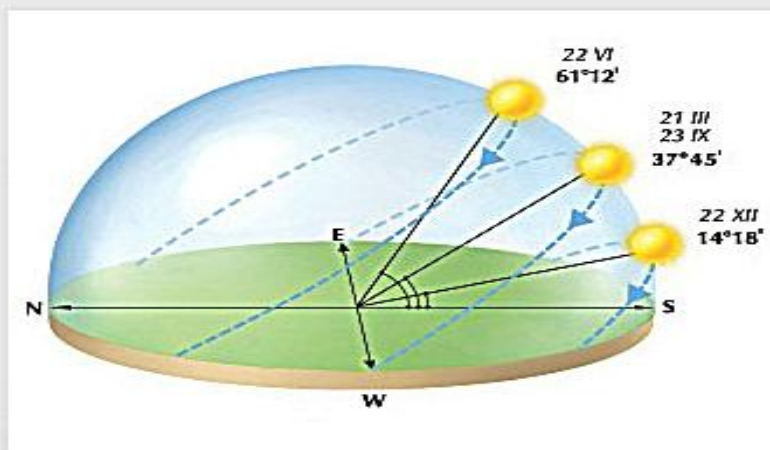
Oceń prawdziwość zdań na podstawie ilustracji. (3 p.)

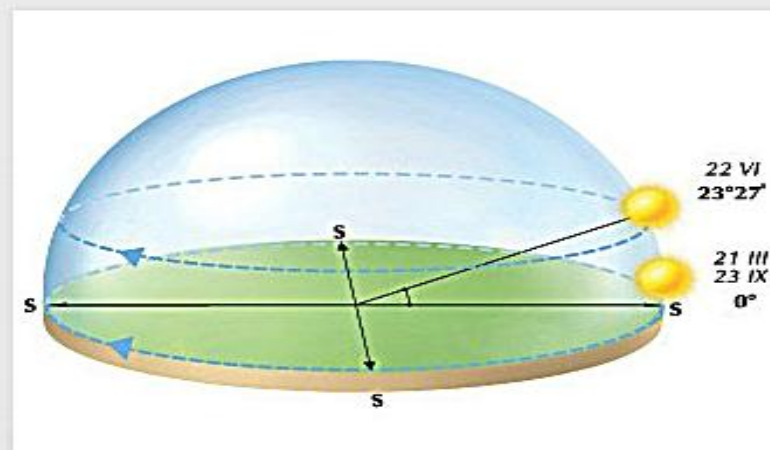
Wysokość górowania Słońca na równiku

Wysokość górowania Słońca na zwrotniku Raka

Wysokość górowania Słońca w Warszawie

Wysokość Słońca na biegunie północnym

Oceń prawdziwość zdań na podstawie ilustracji.

Na półkuli północnej Słońce góruje na najmniejszej wysokości 22 grudnia.

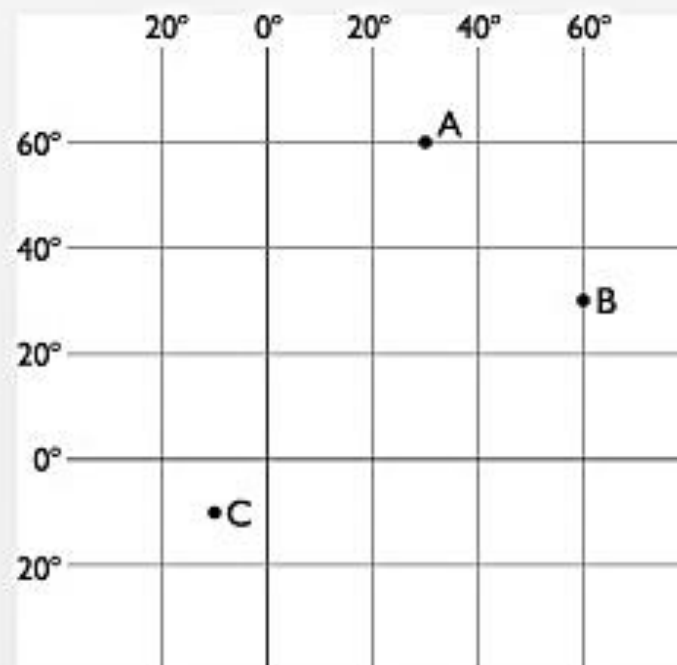
TAK NIE

Tylko na równiku Słońce góruje w zenicie dwa razy w roku.

Wysokość górowania Słońca w Warszawie 22 czerwca obliczymy ze wzoru: $h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$.

Oceń prawdziwość zdań na podstawie fragmentu siatki kartograficznej. (4 p.)

Szerokość geograficzna punktu B wynosi 60°E.

Prawda

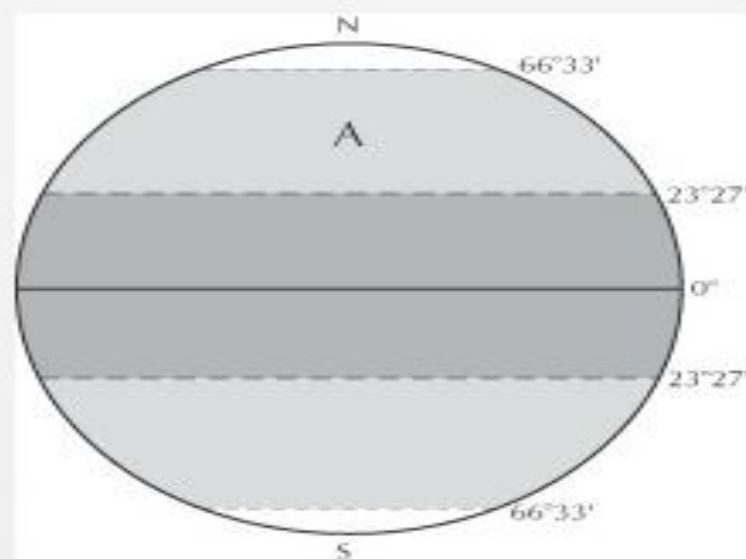
Fałsz

Punkty A i B leżą na półkuli wschodniej.

Współrzędne geograficzne punktu C to 45°S i 10°W.

Żaden z zaznaczonych punktów nie jest położony jednocześnie na półkuli północnej i zachodniej.

Na rysunku przedstawiono strefy oświetlenia Ziemi. Literą A oznaczono jedną z nich. (2 p.)

a) W strefie zaznaczonej na rysunku

- Słońce nigdy nie góruje w zenicie. Latem dzień jest długi, a noc – krótka; zimą jest odwrotnie. 21 marca rozpoczyna się tutaj astronomiczna i kalendarzowa wiosna.
- W każdym punkcie Słońce góruje w zenicie dwa razy w roku, a na jej granicach – raz w roku.
- Wysokości Słońca nad horyzontem w momencie górowania są niewielkie. Występuje tu zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej.
- Słońce nigdy nie góruje w zenicie. Latem dzień jest długi, a noc – krótka; zimą jest odwrotnie. 23 września rozpoczyna się tutaj kalendarzowa wiosna.

b) Na rysunku literą A oznaczono strefę

- umiarkowaną południową.
- podbiegunową północną.
- umiarkowaną północną.
- międzyzwrotnikową.

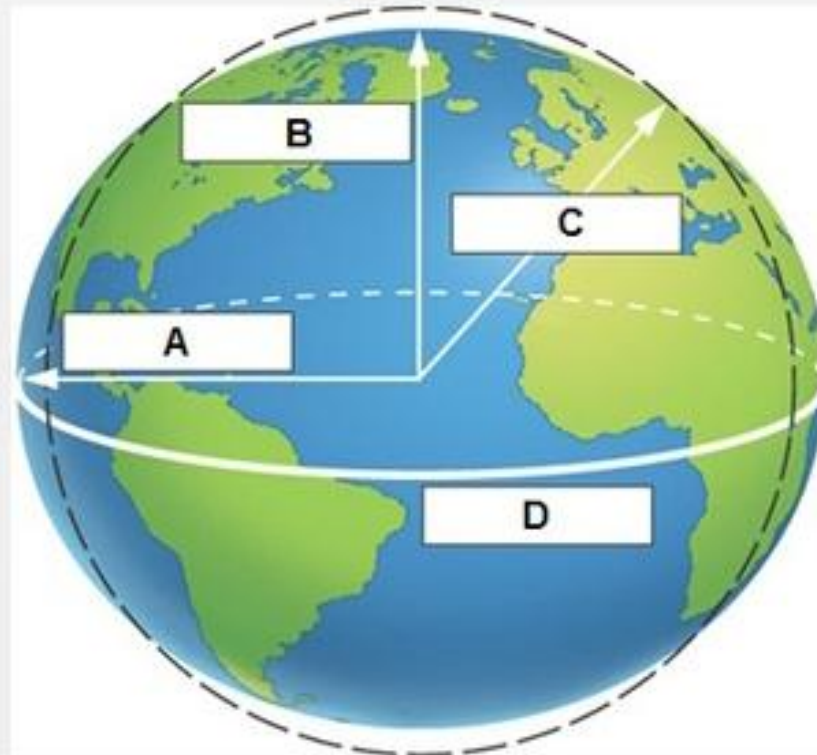
Na podstawie ilustracji wstaw we właściwych miejscach, oznaczonych literami (A-D), wartości odpowiadające długości promienia i obwodu Ziemi. (4 p.)

40 075 km

6357 km

6371 km

6378 km

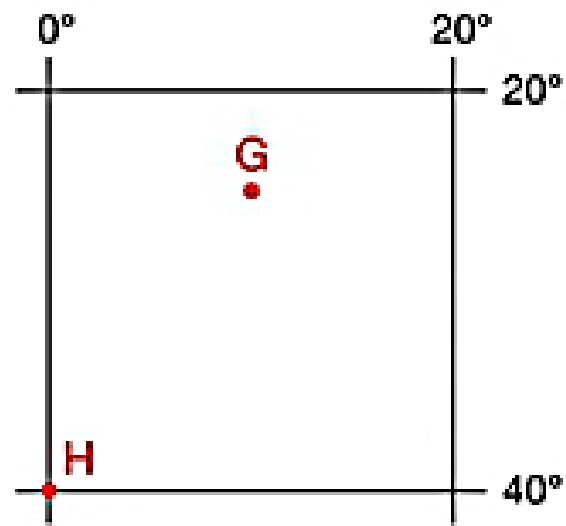
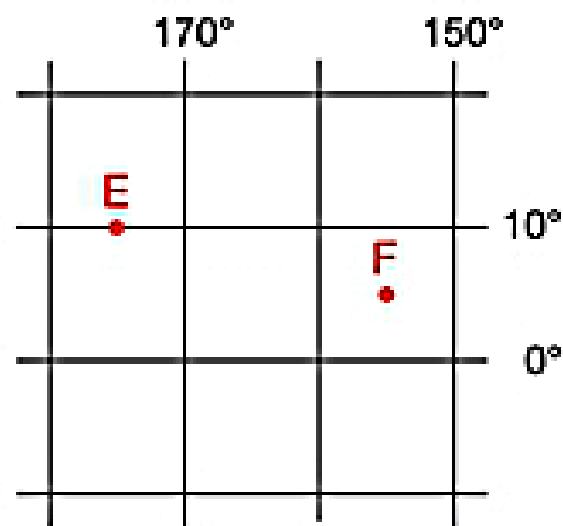
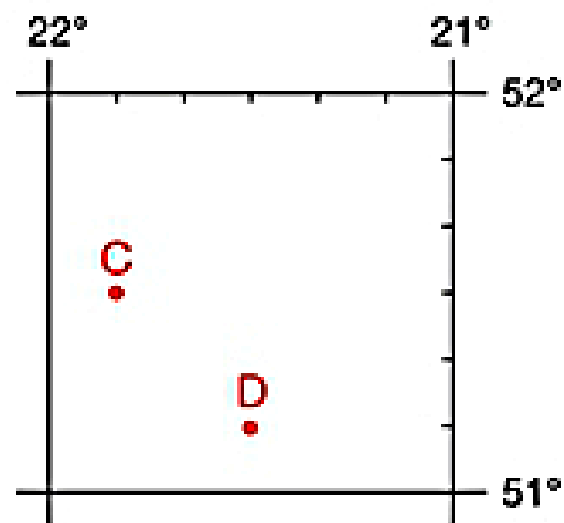
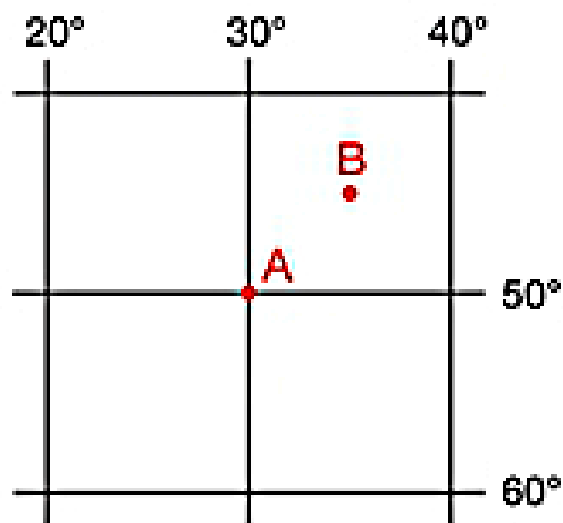
A.

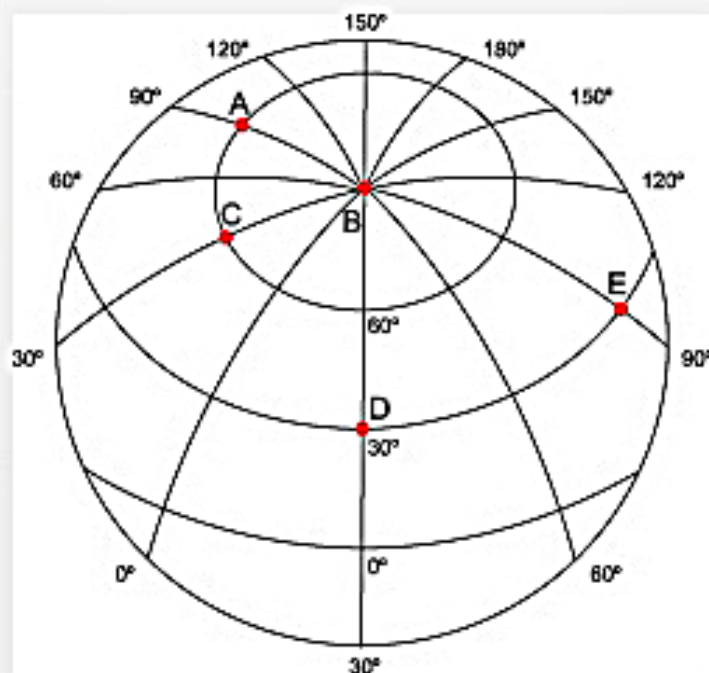
B.

C.

D.

Na schematach zaznaczono współrzędne geograficzne punktów A–H. (3 p.)

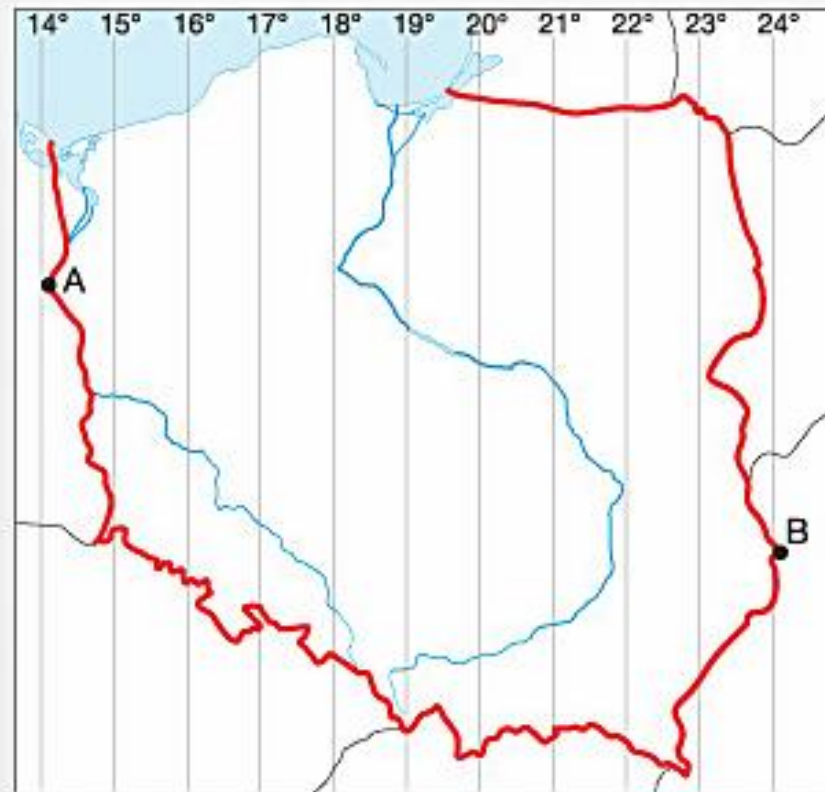

Uzupełnij tabelę, zaznaczając właściwy punkt zgodnie z jego charakterystyką.

Cecha	Punkt na globusie				
	A	B	C	D	E
Największa szerokość geograficzna	☐	☐	☐	☐	☐
Długość geograficzna 90°W	☐	☐	☐	☐	☐
Ta sama szerokość geograficzna, co punkt D	☐	☐	☐	☐	☐

Południk 15° jest środkiem strefy czasu środkowoeuropejskiego. Która godzina czasu strefowego jest w punkcie B, jeżeli w punkcie A jest 17:00? (1 p.)

- 16:00
- 16:40
- 17:00
- 17:40
- 18:00

Uzupełnij schematy, wpisując brakujące wartości południków oraz odpowiedni czas słoneczny. (2 p.)

13:32	155°	13:44	9:20	0°	11:00	10:40	1°
-------	------	-------	------	----	-------	-------	----

2°

5°

8°

13:08

13:20

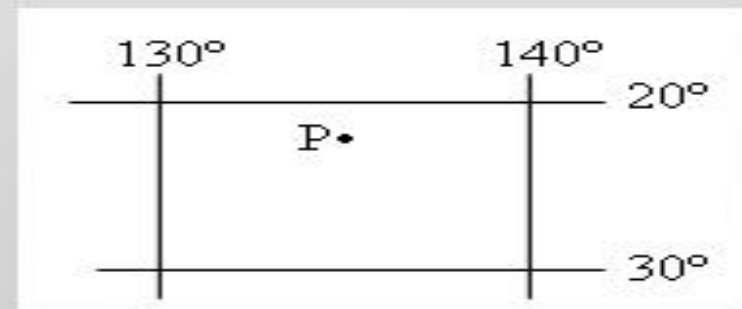
165°

175°

10:00

oniżej przedstawiono fragment siatki kartograficznej.

Korzystając z informacji, wskaż współrzędne geograficzne punktu P. (1 p.)

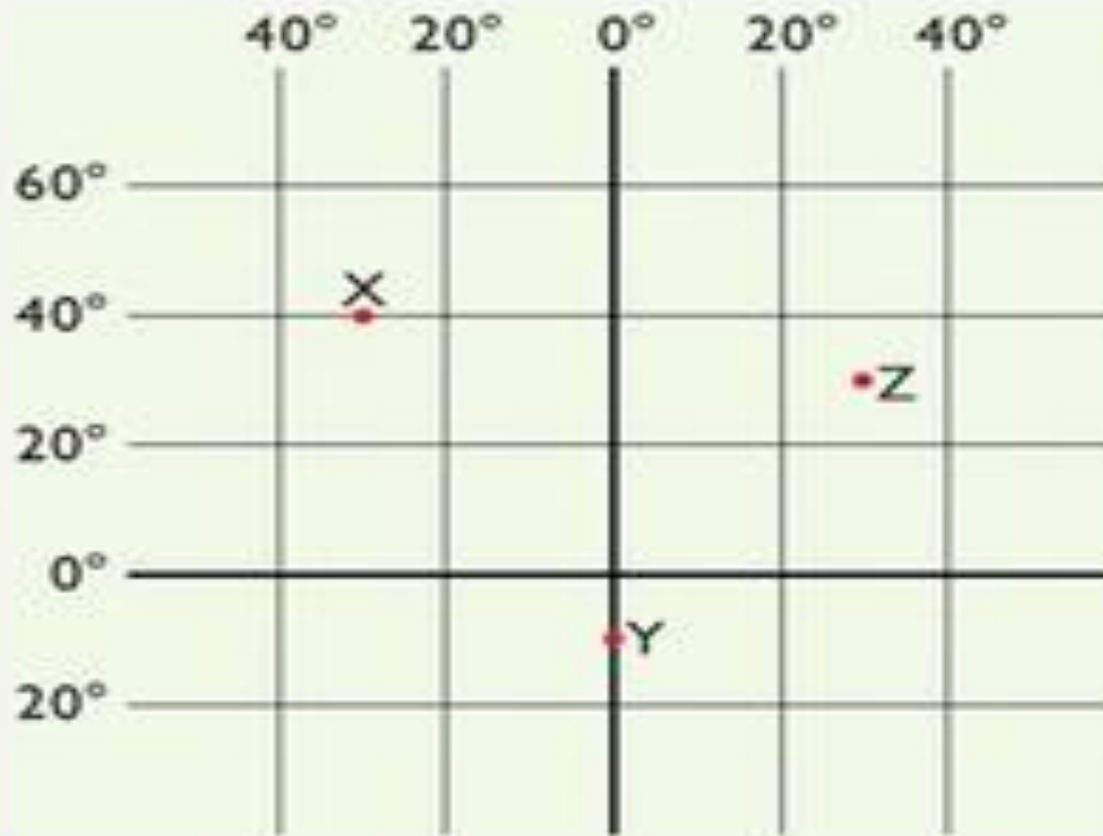
- A. 23°N, 135°E.
- B. 37°S, 145°E.
- C. 23°S, 135°W.
- D. 23°S, 135°E.

Dokończ zdanie tak, aby informacja była prawdziwa. Zaznacz odpowiedź A, B, C lub D. (1 p.)

Różnica miejscowego czasu słonecznego pomiędzy Krakowem (50°N, 20°E), a Nowym Jorkiem (41°N, 73°W) wynosi

- A. 6 godzin 20 minut.
- B. 3 godziny 32 minuty.
- C. 6 godzin 4 minuty.
- D. 6 godzin 12 minut.

Na siatce kartograficznej zaznaczono punkty X, Y i Z. (4 p.)

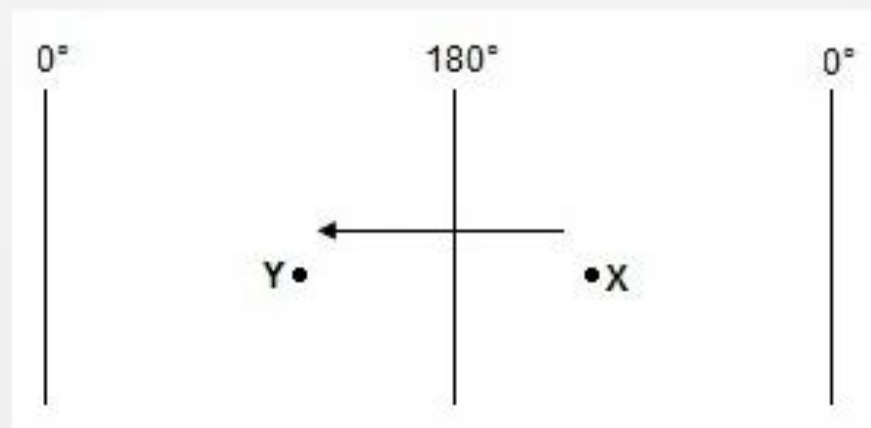

2. Wybierz odpowiedź X, Y albo Z i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Słońce najwcześniej pojawi się nad horyzontem w punkcie	X	ponieważ	1. jest to punkt położony najdalej na wschód.
	Y		2. jest to punkt położony najdalej na zachód.
	Z		3. jest to punkt położony najdalej na północ.

Statek płynie z portu X do portu Y w kierunku zaznaczonym strzałką. Międzynarodową linię zmiany daty przekracza 29 kwietnia. (1 p.)

W dzienniku pokładowym jako następną datę, zostanie zapisany dzień

- 28 kwietnia.
- 29 kwietnia.
- 30 kwietnia.
- 31 kwietnia.
- 1 maja.

Dopasuj definicje do odpowiednich rodzajów czasu stosowanego na Ziemi. (1 p.)

Czas umowny, obowiązujący na terytorium danego państwa,
wprowadzony w celu ujednoczenia czasu

Czas obliczony na podstawie umownego podziału kuli
ziemskiej na 24 strefy czasowe

Czas określany na podstawie górowania Słońca nad
miejscowym południkiem geograficznym

czas słoneczny

czas urzędowy

czas strefowy

Dokończ poniższe zdania, tak aby były prawdziwe. Zaznacz znak X przy właściwej odpowiedzi. (4 p.)

Jeżeli w ciągu 24 godzin Ziemia obróci się wokół własnej osi o 360° , to

1. w ciągu jednej godziny obróci się o A / B.
2. w ciągu C / D obróci się o 1° .
3. w ciągu jednej minuty obróci się o E / F.
4. w ciągu G / H obróci się o $1'$.

A. 4°

B. 15°

C. 4 min

D. 15 min

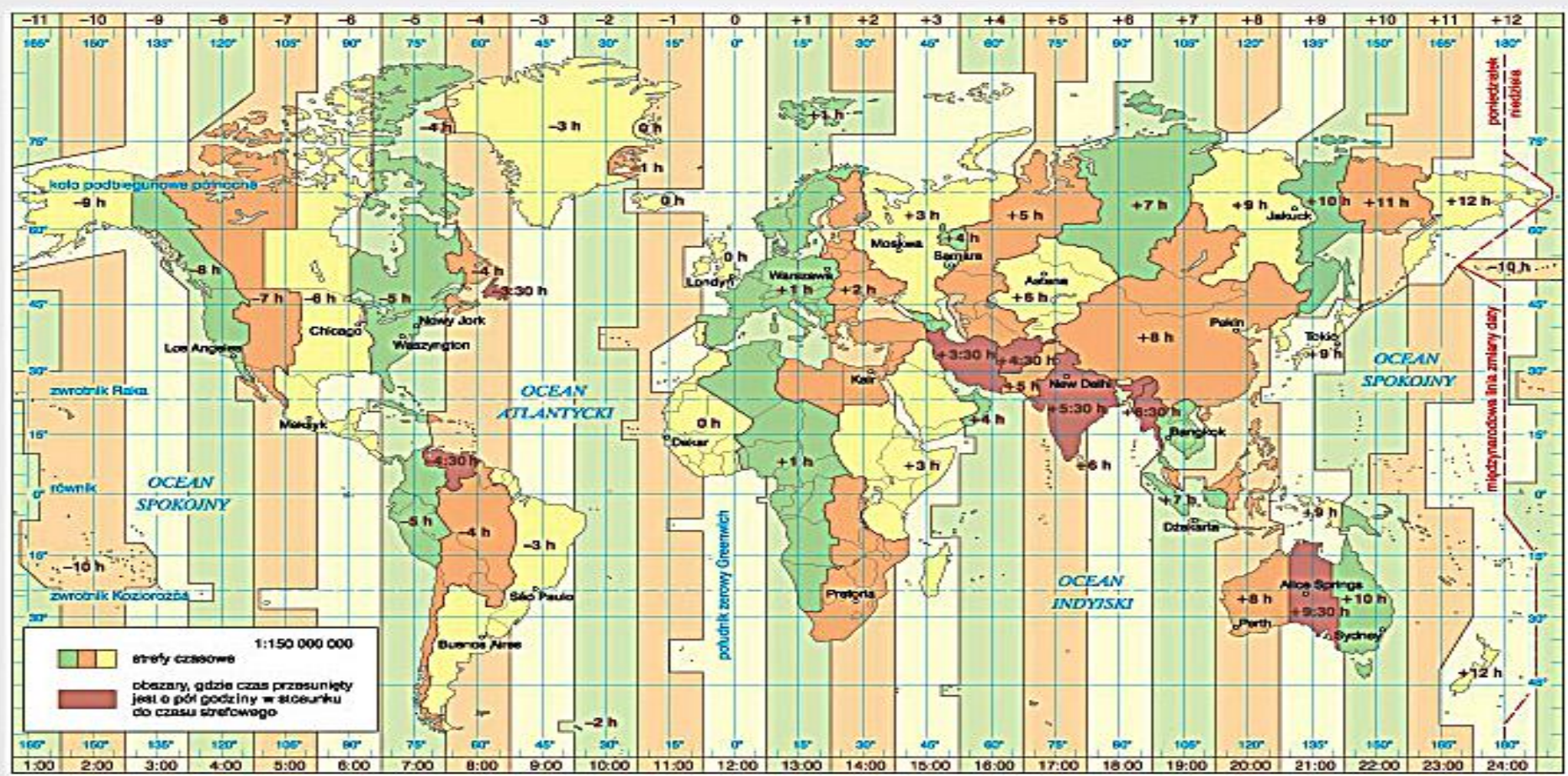
E. $4'$

F. $15'$

G. 4 s

H. 15 s

Odpowiedz na pytania na podstawie mapy stref czasowych. (2 p.)

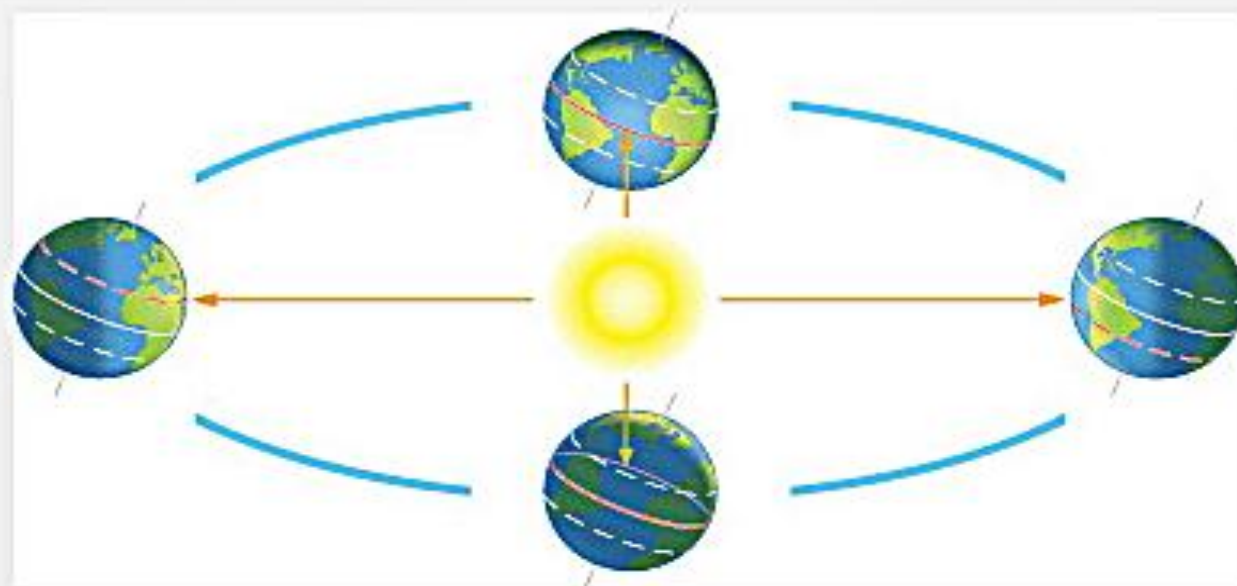
a) Która godzina czasu słonecznego jest w New Delhi (77°E), jeżeli w Warszawie (21°E) jest południe słoneczne?

- 15:00
- 15:44
- 9:00
- 9:16

b) Która godzina czasu strefowego jest w New Delhi, jeżeli w Warszawie jest godzina 12:00?

- 17:00
- 16:00
- 17:30
- 16:30

Rysunek przedstawia położenie Ziemi względem Słońca. (4 p.)

Uzupełnij zdania na podstawie rysunku, zaznaczając odpowiedzi w taki sposób, aby zdania były prawdziwe.

Rysunek przedstawia ustawienie Ziemi podczas ruchu A / B.

Podczas tego ruchu Ziemia porusza się w C / D.

Rysunek po prawej stronie przedstawia pozycję Ziemi w dniu E / F.

Ziemia G / H razy w ciągu roku (m.in. 23 września) znajduje się w takim samym ustawieniu.

A. obiegowego

B. obrotowego

C. zgodnie ze wskazówkami zegara

D. przeciwnie do wskazówek zegara

E. 22 czerwca

F. 22 grudnia

G. dwa

H. cztery

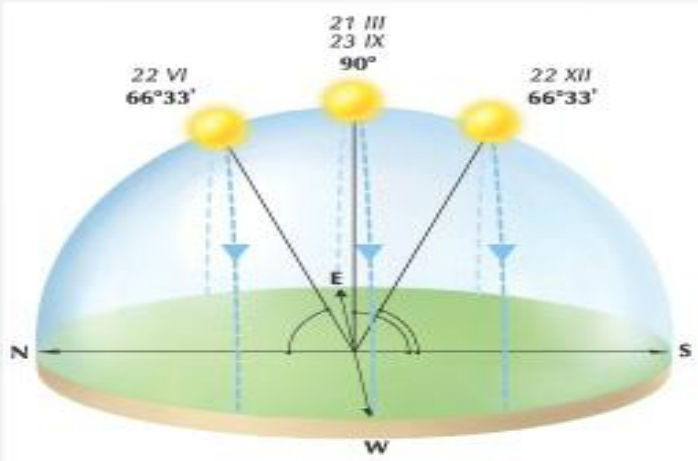
Warszawa

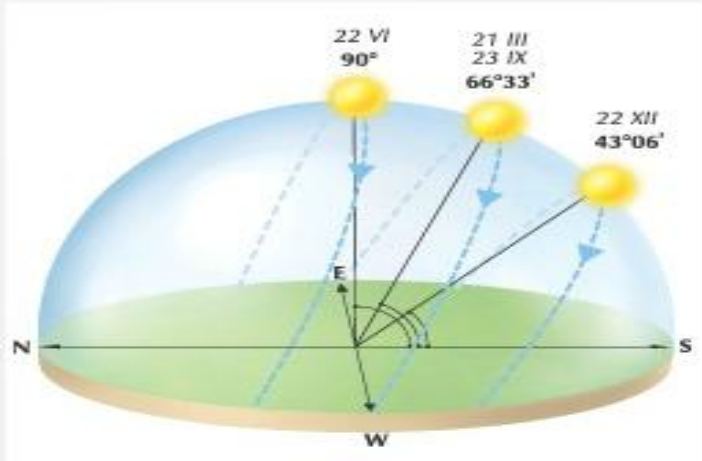
równik

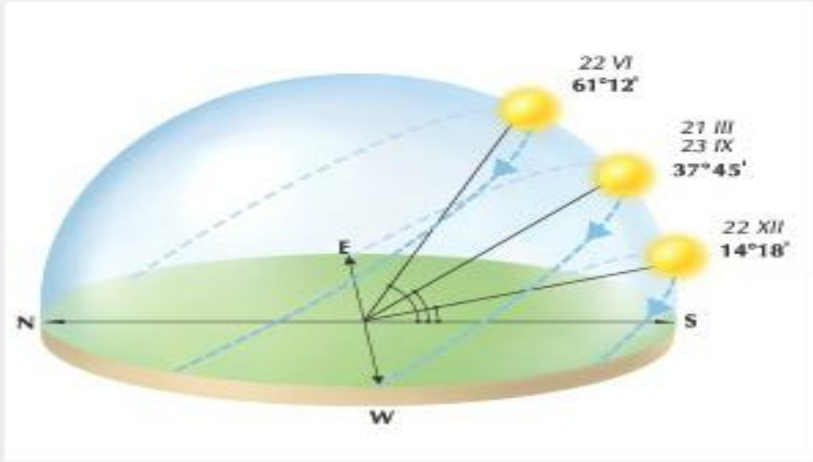
Zwrotnik Raka

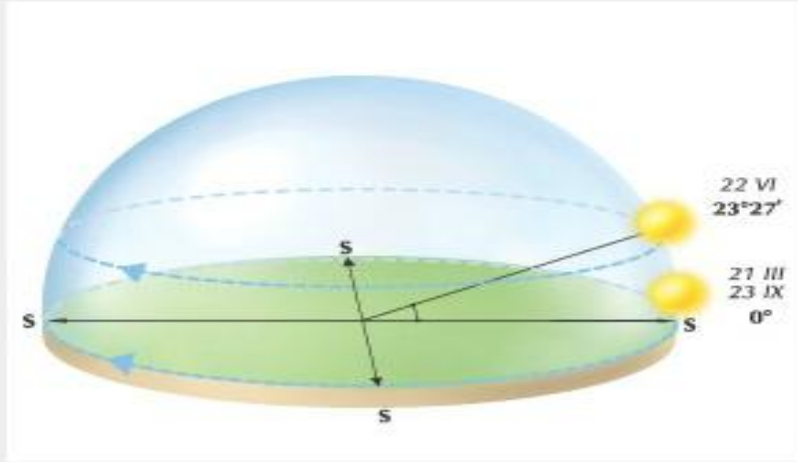
biegun północny

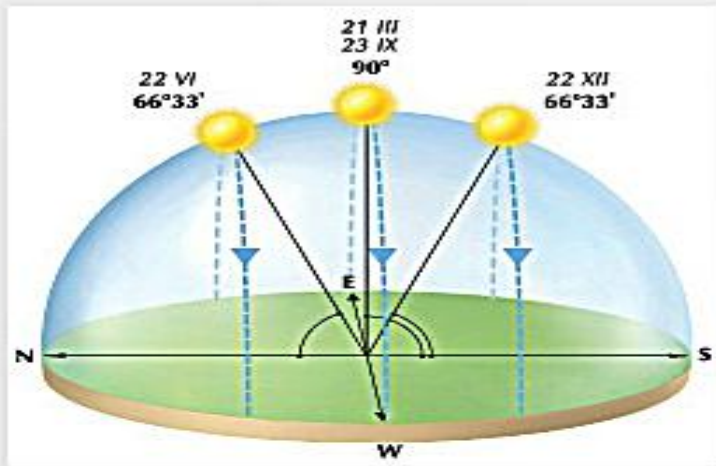
Wybierz właściwe określenia i uzupełnij podpisy pod ilustracjami.

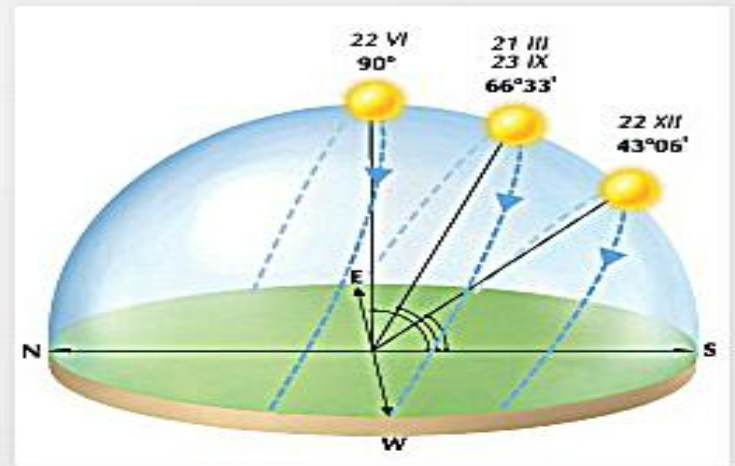

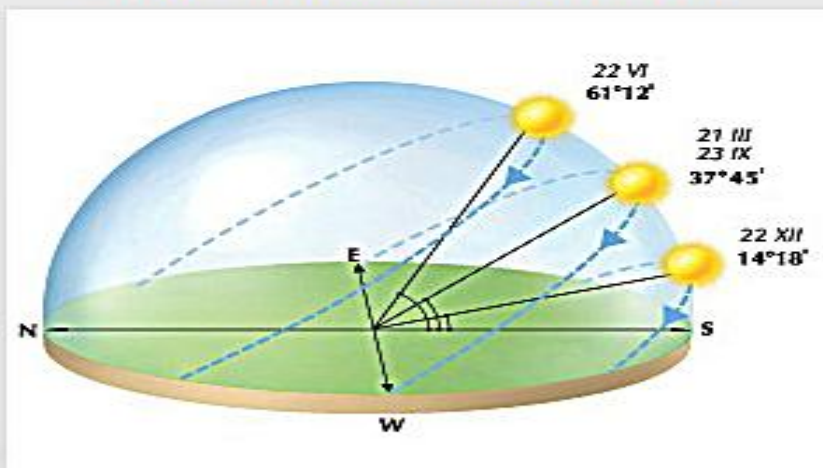

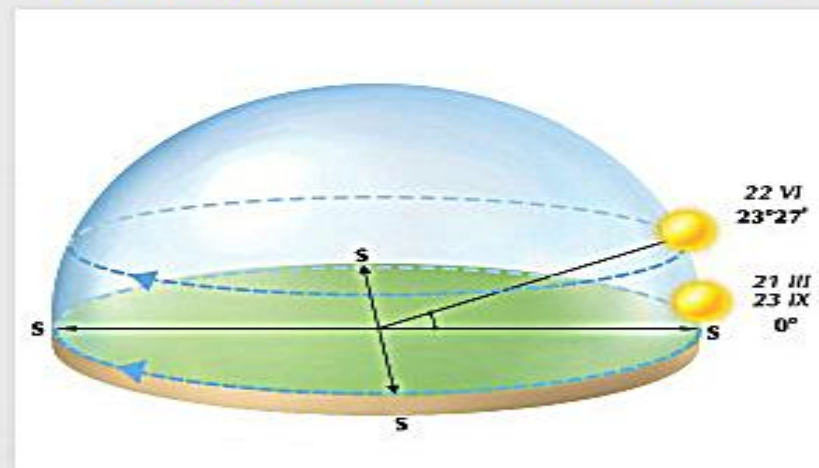
Wysokość górowania Słońca na równiku.

Wysokość górowania Słońca na zwrotniku Raka.

Wysokość górowania Słońca w Warszawie.

Wysokość Słońca na biegunie północnym.

Na półkuli północnej Słońce góruje na najmniejszej wysokości 22 grudnia.

Tak	Nie
☐	☐

Tylko na równiku Słońce góruje w zenicie dwa razy w roku.

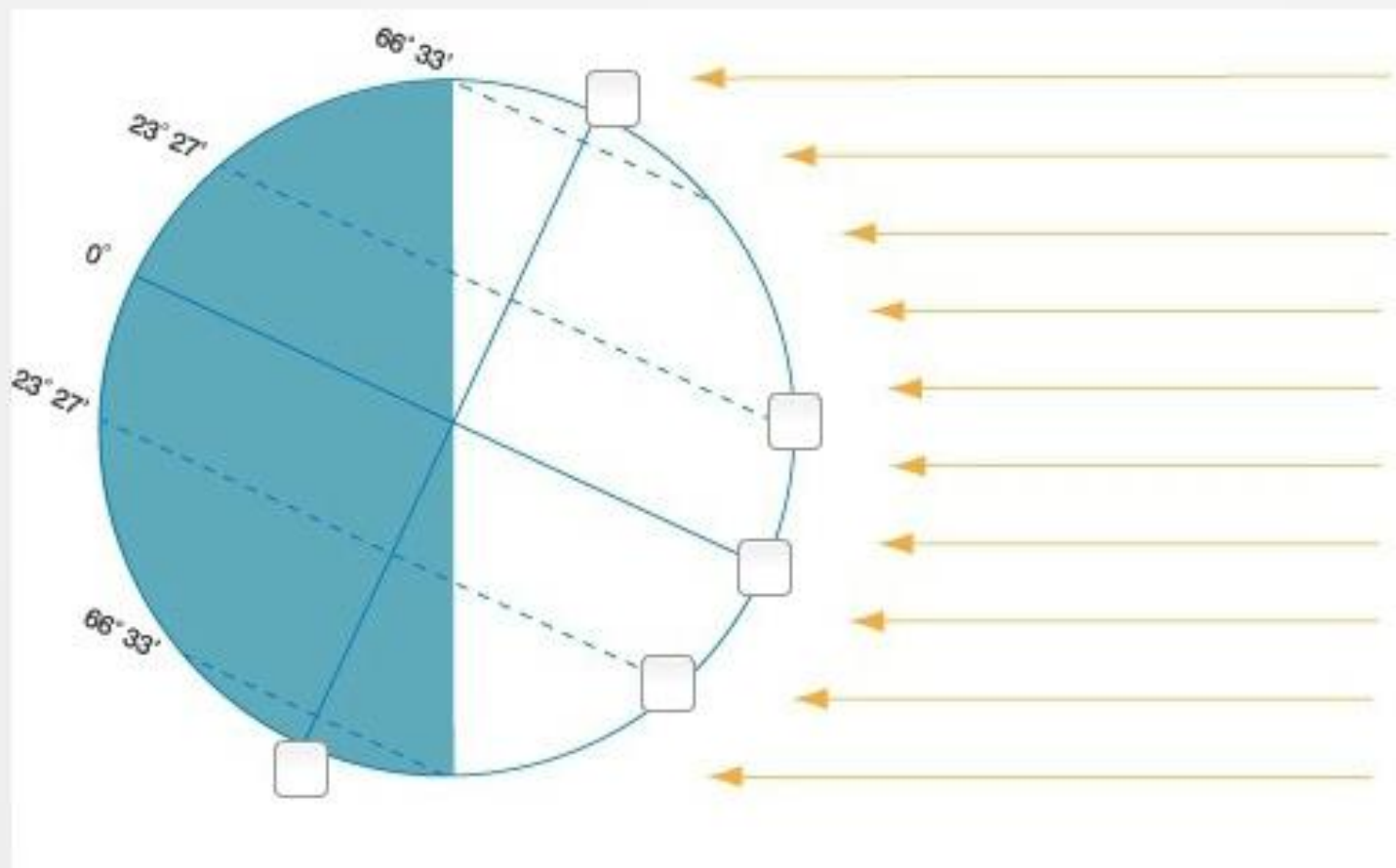
☐	☐
-----------------------	-----------------------

Wysokość górowania Słońca w Warszawie 22 czerwca obliczymy ze wzoru: $h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$

☐	☐
-----------------------	-----------------------

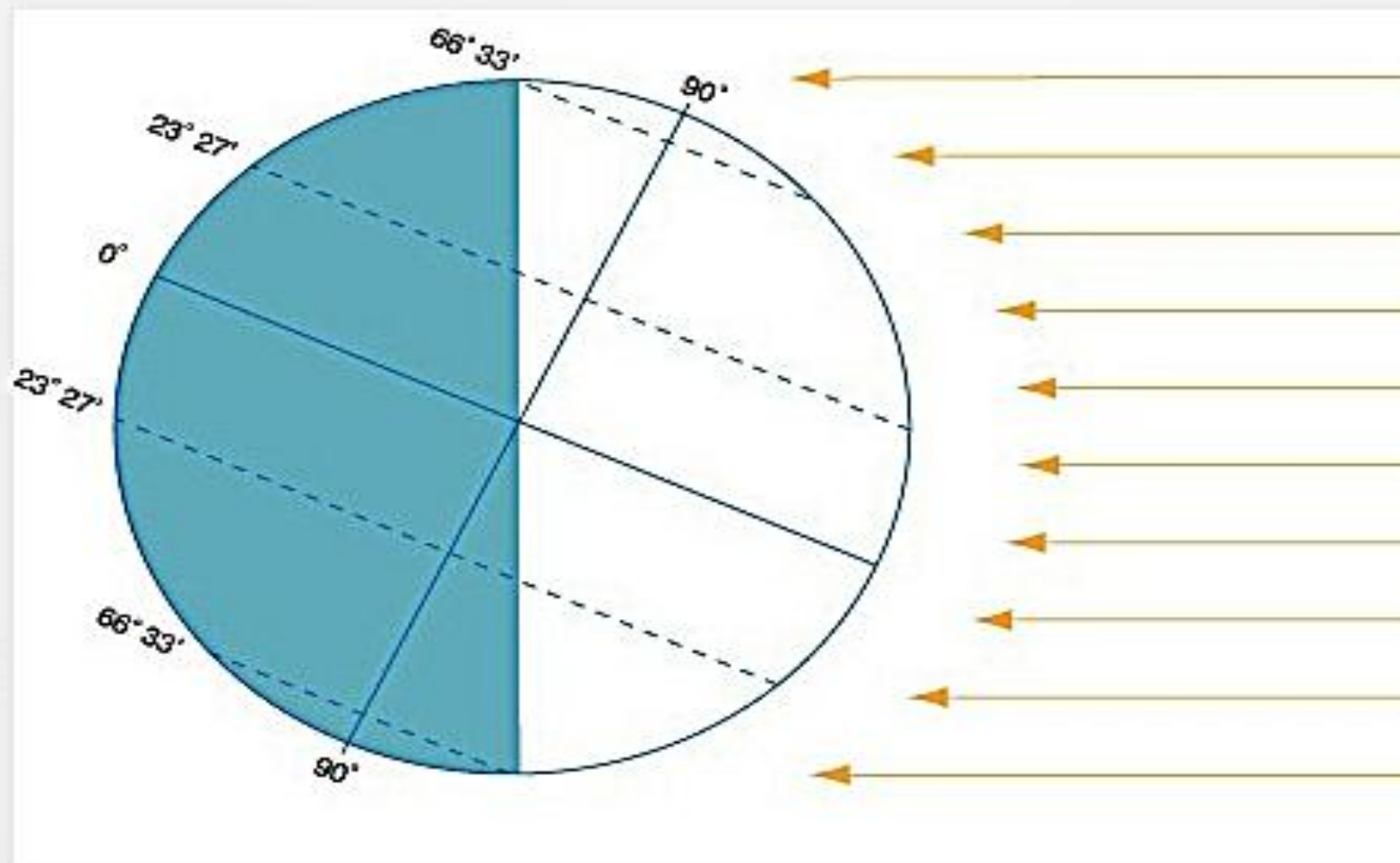
Rysunek przedstawia oświetlenie Ziemi pierwszego dnia jednej z pór roku. Wpisz w odpowiednim miejscu na rysunku oznaczenia literowe A i B, a w pozostałych miejscach znak „-”. (2 p.)

A – zwrotnik Raka,

B – biegun południowy

Zaznacz przy zdaniach właściwe półkule, korzystając z poniższego rysunku. (3 p.)

Półkula północna

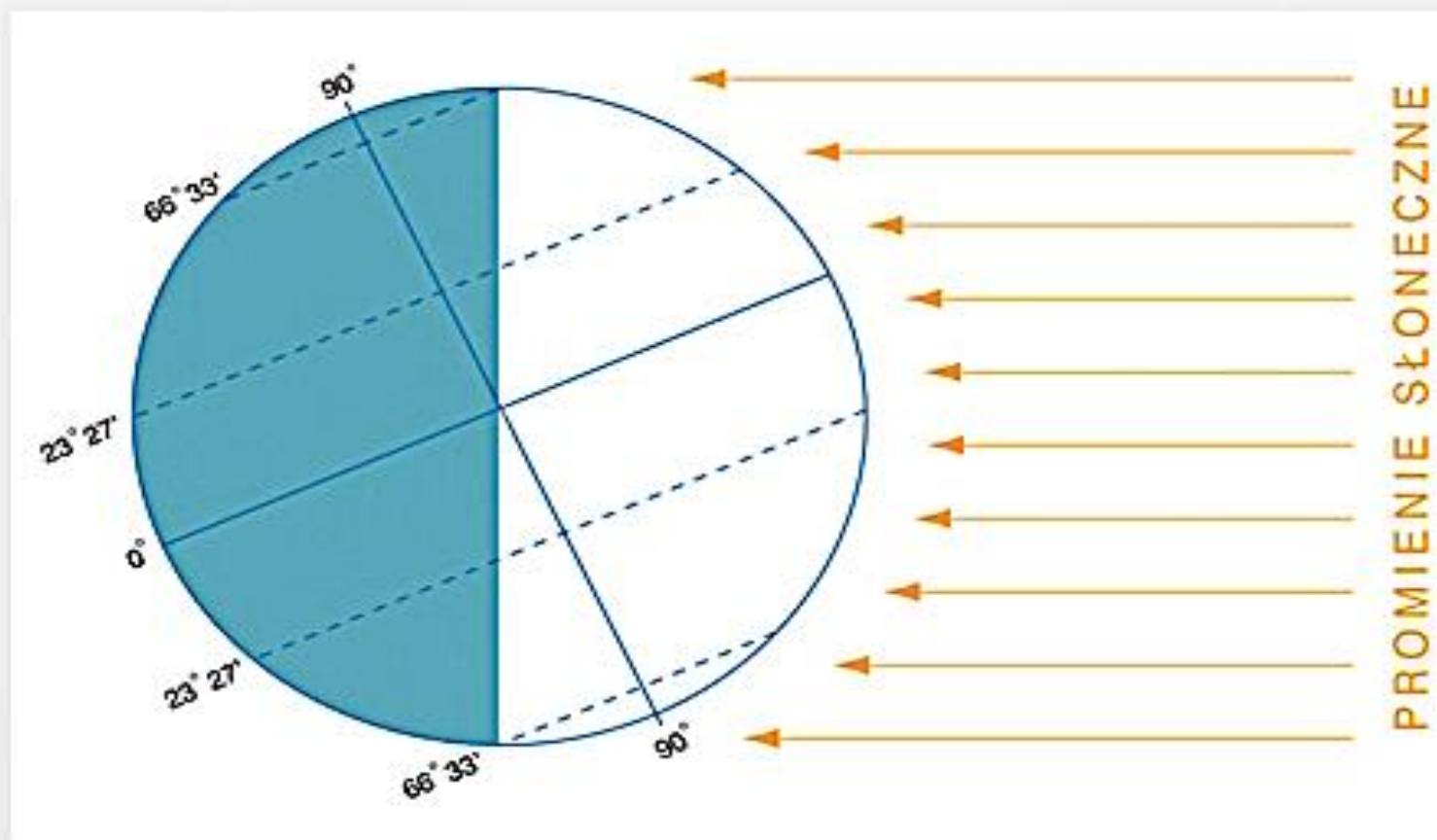
Półkula południowa

Dzień jest długi, a noc – krótka.

Trwa dzień polarny.

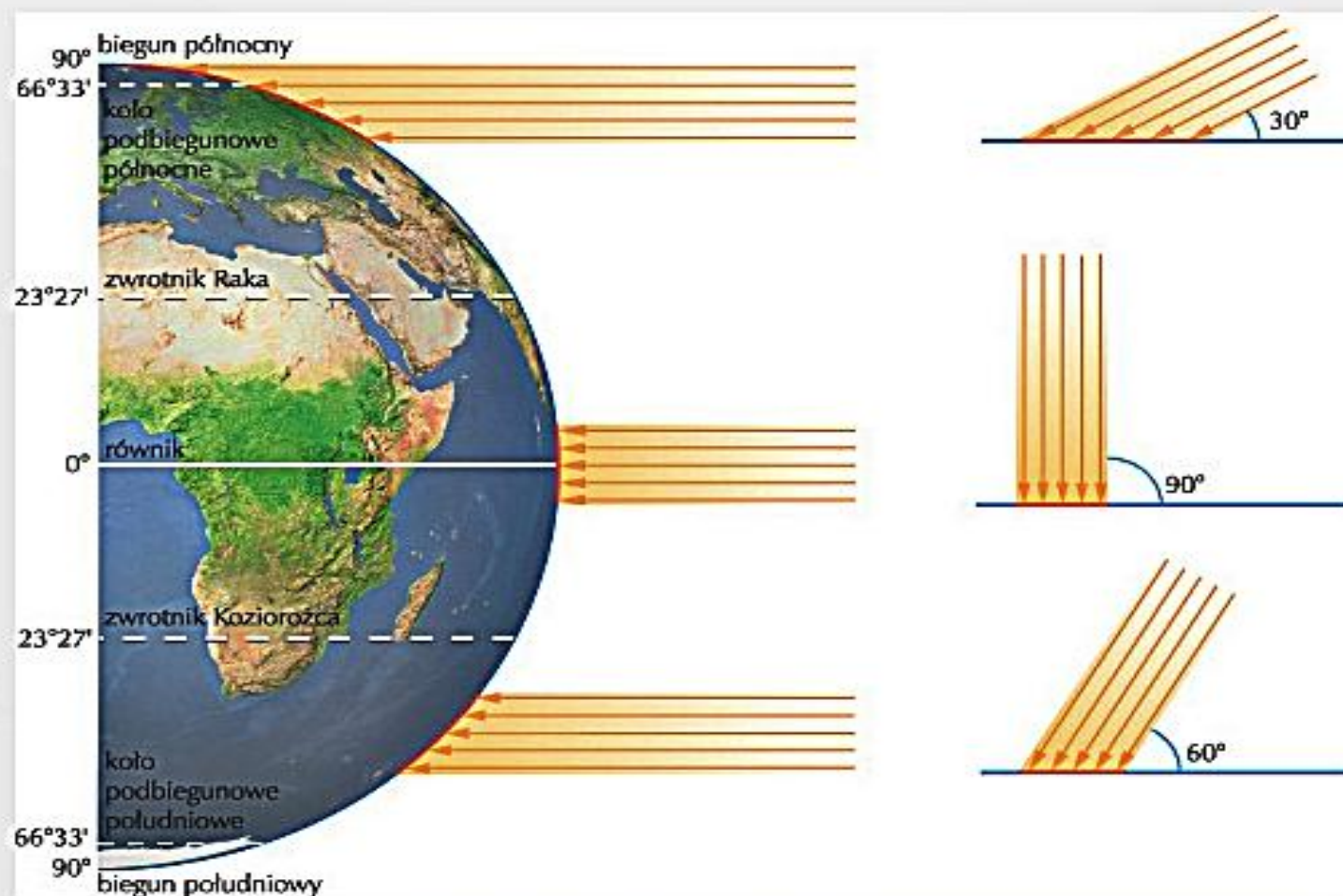
Rozpoczyna się kalendarzowa zima.

Z rysunku nie uzyskamy informacji (1 p.)

- na której półkuli dzień jest dłuższy.
- gdzie trwa noc polarna, a gdzie – dzień polarny.
- gdzie Słońce świeci w zenicie.
- gdzie trwa noc, a gdzie – dzień.
- jak długo (ile godzin) trwa dzień, a jak długo – noc.

Wybierz na podstawie ilustracji zdanie zawierające nieprawdziwe informacje.

- Kąt padania promieni słonecznych zmniejsza się wraz ze wzrostem szerokości geograficznej.
- Im większy kąt padania promieni słonecznych, tym mniejsza powierzchnia terenu ogrzanego przez Słońce.
- Ilość ciepła docierającego do powierzchni Ziemi w wyższych szerokościach geograficznych jest mniejsza niż w okolicach równika.
- Taka sama wiązka promieni słonecznych zawsze oświetla taką samą powierzchnię terenu.

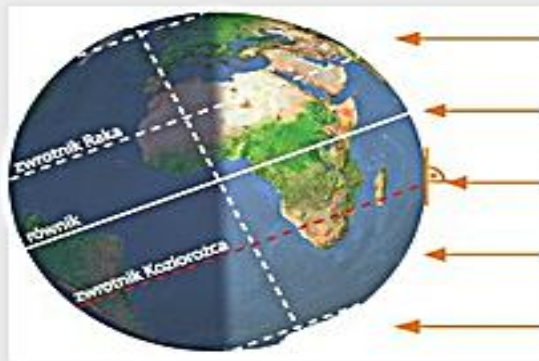

Jedną z konsekwencji ruchu obiegowego Ziemi jest zmiana oświetlenia w ciągu roku. Zaznacz znak X we właściwe miejsca tabeli, tak aby przedstawiała prawdziwe informacje o poszczególnych dniach rozpoczynających pory roku. Skorzystaj ze zdań oraz schematów zamieszczonych poniżej. (9 p.)

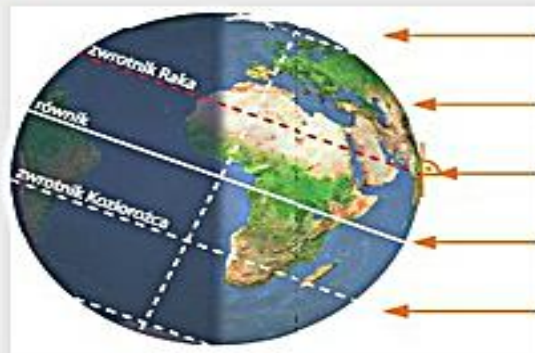
Data	Schemat oświetlenia Ziemi	Miejsce padania promieni słonecznych pod kątem prostym	Długość dnia w Polsce
22 grudnia	☐ A ☐ B ☐ C	☐ I ☐ II ☐ III	☐ a ☐ b ☐ c
21 marca	☐ A ☐ B ☐ C	☐ I ☐ II ☐ III	☐ a ☐ b ☐ c
22 czerwca	☐ A ☐ B ☐ C	☐ I ☐ II ☐ III	☐ a ☐ b ☐ c

Schemat oświetlenia Ziemi

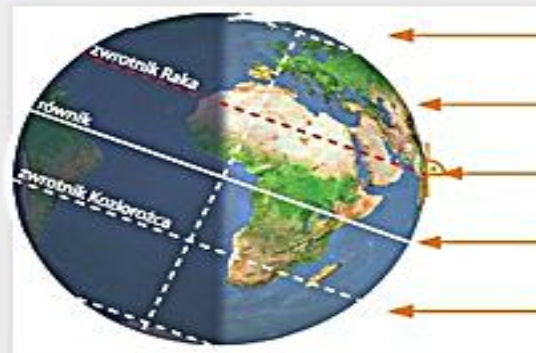
A.

B.

C.

Miejsce górowania Słońca:

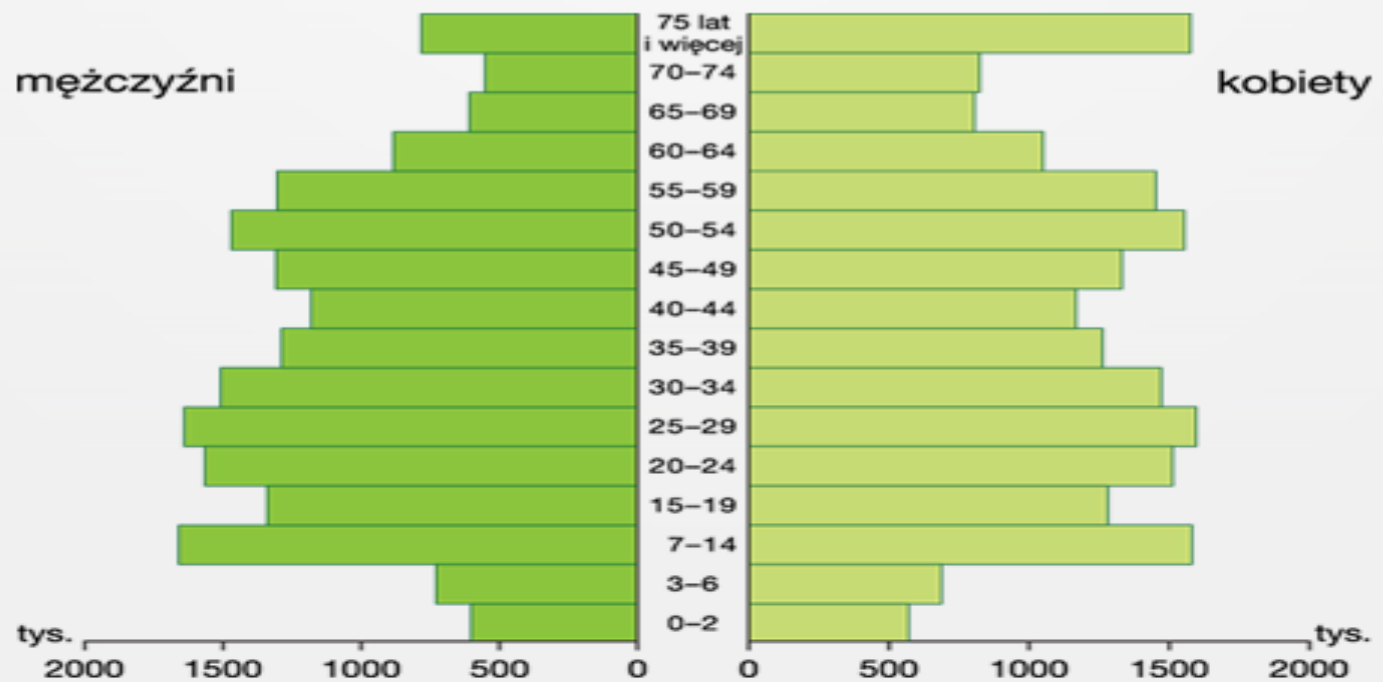
- I. równik
- II. zwrotnik Raka
- III. zwrotnik Koziorożca

Długość trwania dnia:

- a. 12 godzin
- b. > 12 godzin
- c. < 12 godzin

Poniżej zamieszczono piramidę wieku i płci ludności Polski. Zaznacz prawidłowe dokończenia zdań. (4 p.)

1. W przedziale wiekowym powyżej 70 lat znajduje się

- większa liczba mężczyzn. większa liczba kobiet.

2. Osoby mające od 45 do 60 lat urodziły się podczas

- niżu demograficznego. wyżu demograficznego.

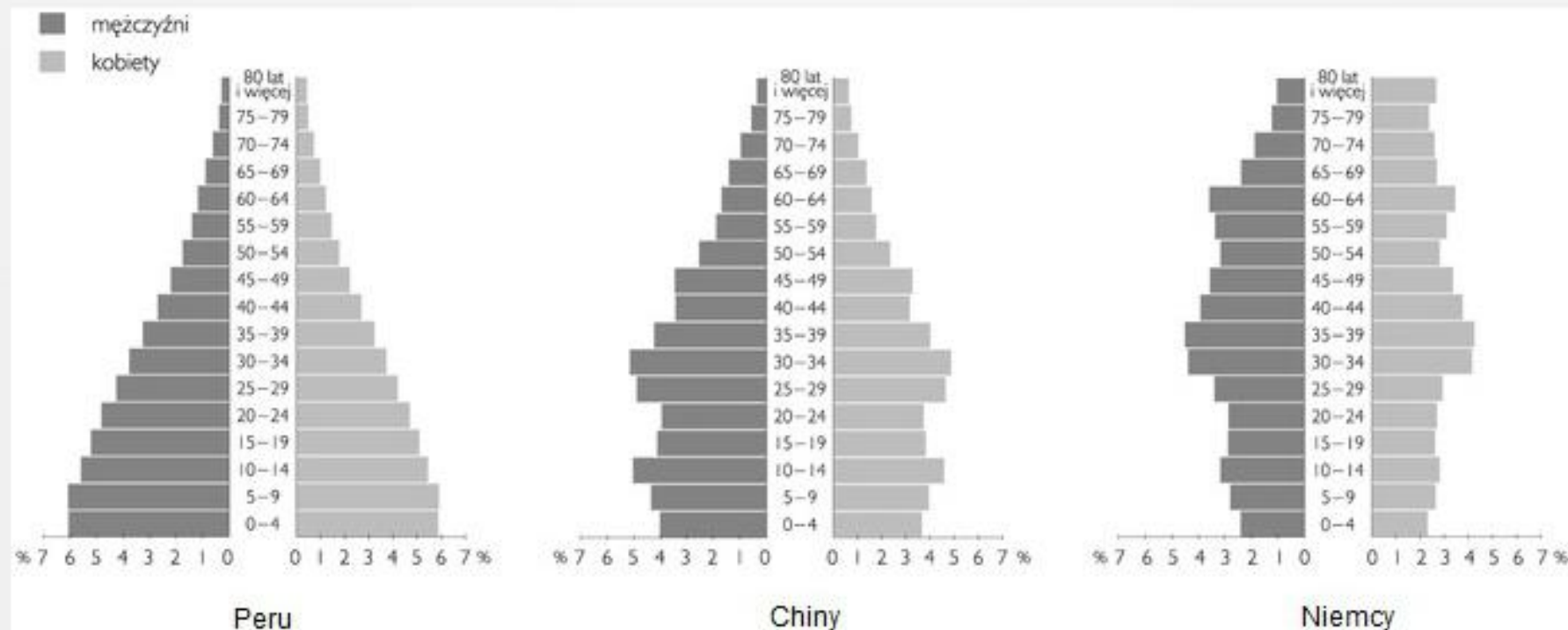
3. Liczba osób w dwóch najmłodszych przedziałach wiekowych świadczy o występującym obecnie

- niżu demograficznym. wyżu demograficznym.

4. Kształt tej piramidy świadczy o tym, że mieszkańcy Polski są społeczeństwem

- młodym. starzejącym się.

Ilustracja przedstawia piramidy płci i wieku Peru, Chin oraz Niemiec. (4 p.)

Oceń prawdziwość poniższych twierdzeń dotyczących ludności tych krajów.

Peruwiańskie społeczeństwo można określić jako młode.	☐ P	☐ F
Najwięcej dzieci w wieku 0–4 lat mieszka w Niemczech.	☐ P	☐ F
Najstarsza grupa wiekowa (powyżej 80 lat) stanowi w Chinach ok. 4%.	☐ P	☐ F
Za kilkanaście lat kształt piramidy płci i wieku Chin będzie zbliżony do kształtu piramidy płci i wieku Niemiec.	☐ P	☐ F

Wykres przedstawia liczbę legalnych imigrantów przybyłych do USA w latach 1900–2008. (1 p.)

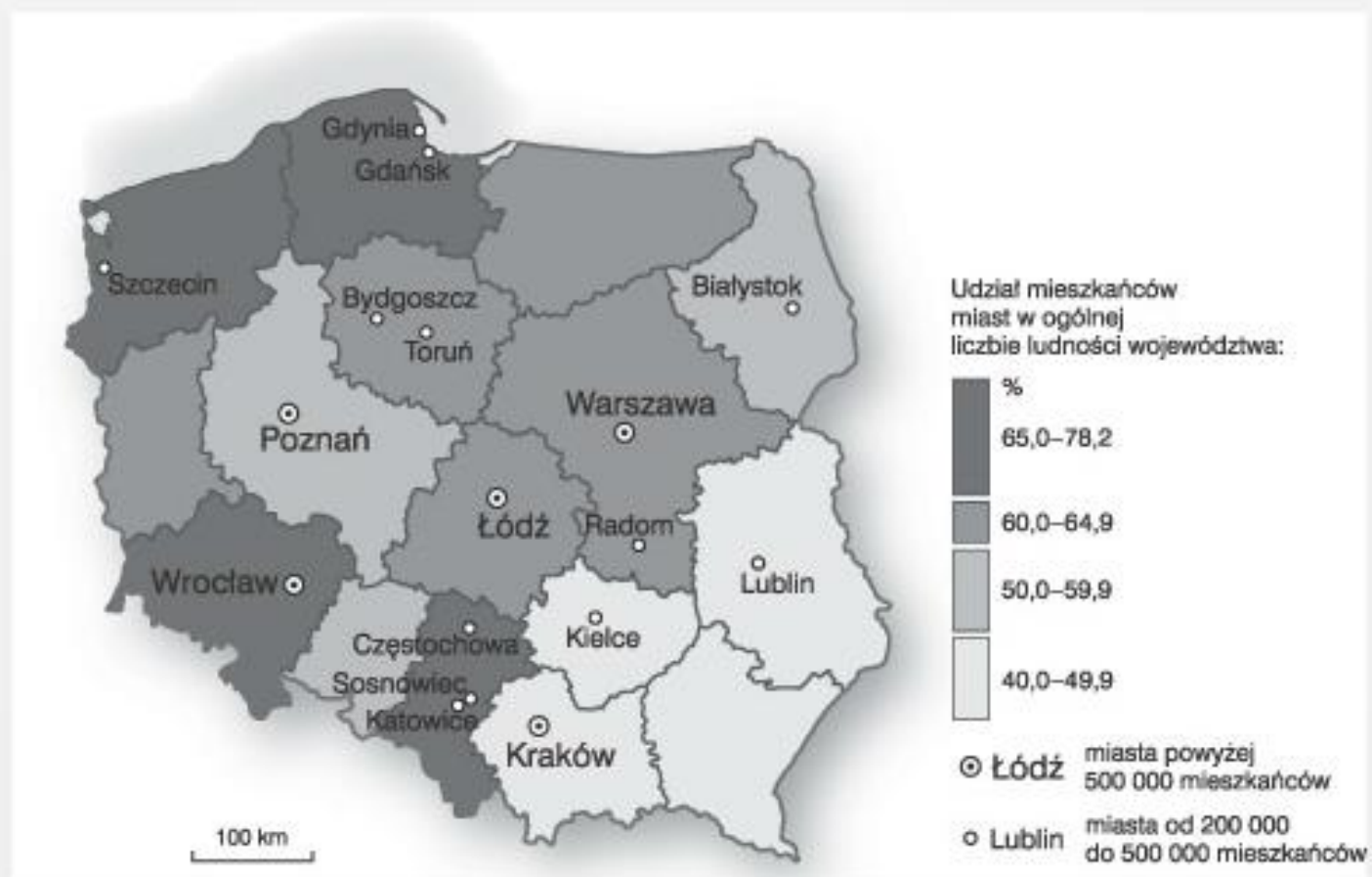
Na podstawie wykresu zaznacz zdanie prawdziwe.

- Największa fala imigrantów przybyła do USA w latach 60. XX wieku.
- W 2008 roku liczba imigrantów sięgnęła 2 mln osób.
- W pierwszych latach XX wieku osiedlało się w USA około miliona osób rocznie.

Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest charakterystyczne dla państw wysoko rozwiniętych. Problem ten występuje również w Polsce.

Spośród poniższych zdań wybierz dwa, które opisują przyczyny tego zjawiska. (1 p.)

- A. Wydłużanie się średniej długości życia.
- B. Wzrost liczby osób w podeszłym wieku.
- C. Ujemny przyrost naturalny.
- D. Malejący odsetek ludzi młodych.
- E. Wysoki przyrost naturalny.

Przeanalizuj mapę, a następnie zaznacz zdanie prawdziwe.

- Poznań, Łódź i Kraków należą do grupy miast o liczbie mieszkańców poniżej pół miliona osób.
- W województwie pomorskim wskaźnik urbanizacji przekracza 65%.
- Województwo dolnośląskie należy do najstąbiej zurbanizowanych województw w Polsce.
- W dwóch miastach w województwie podlaskim liczba ludności przekracza pół miliona mieszkańców.

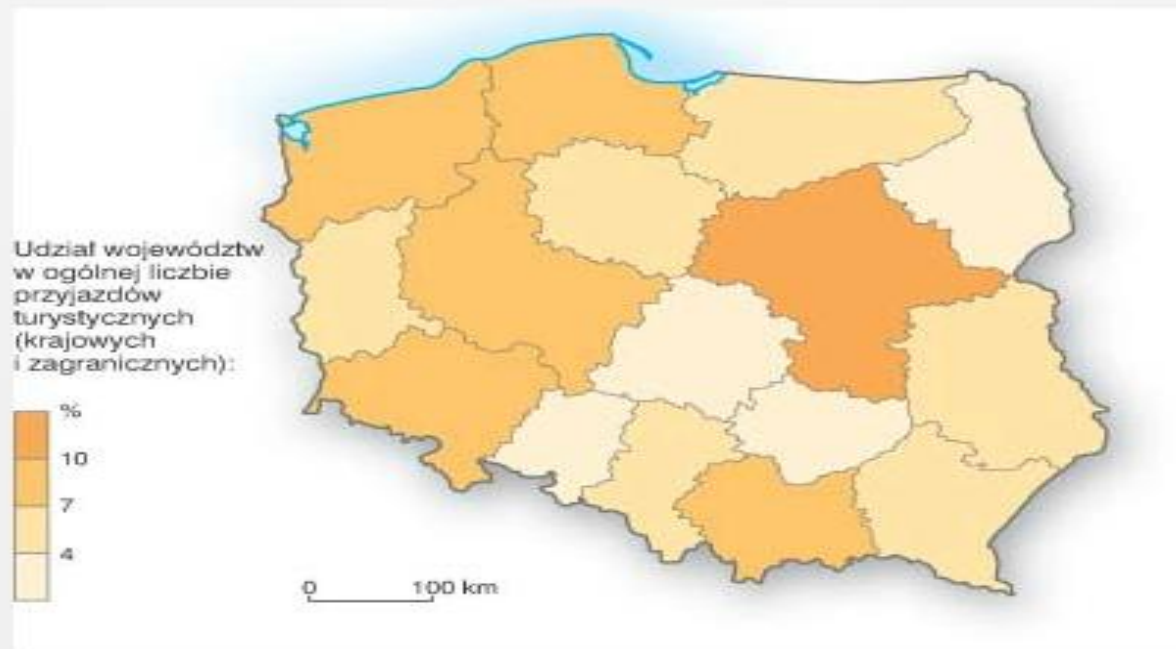
Jan chce sporządzić mapę swojego powiatu, która będzie przedstawiała obiekty sportowe. Wybrał już rodzaje obiektów: stadiony i boiska sportowe, lodowiska, hale sportowe, pływalnie kryte i otwarte oraz pozostałe obiekty. Jaką metodę kartograficzną powinien wykorzystać do wykonania swojej mapy? (1 p.)

- Metodę izolinii.
- Metodę kartodiagramu.
- Metodę kartogramu.
- Metodę kropkową.
- Metodę sygnaturową.

Janek znalazł dwie mapy. Ponieważ na obydwu była zapisana tylko skala liczbowa, Janek postanowił zapisać skale w postaci mianowanej. Tabela zawiera próby zamiany skali. Pomóż Jankowi wybrać prawidłowe zapisy. Każdej skali liczbowej przyporządkuj odpowiednią skalę mianowaną. (2 p.)

Skala liczbowa	Skala mianowana
1:4 000 000	☐ 1 cm – 40 km ☐ 1 cm – 55 km ☐ 1 cm – 40 m
1:50 000	☐ 1 cm – 0,5 km ☐ 1 cm – 5,5 cm ☐ 1 cm – 1 km

Maciek przygotowuje projekt dotyczący ruchu turystycznego w Polsce w latach 2000–2010. Do swojej prezentacji przygotował m.in. mapę przedstawiającą udział województw w ogólnej liczbie przyjazdów turystycznych. (2 p.)

1. Mapa przygotowana przez Macieka została wykonana metodą

- izolinii.
- kartodiagramu.
- kartogramu.
- sygnaturową.

2. Tą samą metodą kartograficzną Maciek mógłby również przedstawić

- rodzaje miejsc noclegowych w Polsce.
- rozmieszczenie zabytków architektury gotyckiej w województwach.
- polskie obiekty na Liście światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO.
- wpływy z turystyki (np. w USD/os.) w poszczególnych województwach.

Uzupełnij zdania oraz wzór, zaznaczając odpowiedzi wybrane spośród A–F lub odpowiedzi z listy w taki sposób, aby podane informacje były prawdziwe. (5 p.)

a) Na kontynencie afrykańskim odnotowuje się gwałtowny A / B liczby ludności. Taką sytuację nazywamy C / D. Proces ten wynika z E / F warunków życia.

A – wzrost

B – spadek

C – ujemnym przyrostem demograficznym

D – eksplozją demograficzną

E – poprawy

F – pogarszania

b) Przyrost naturalny = urodzenia / zgony + / – urodzenia / zgony

c) W Egipcie współczynnik urodzeń wynosi 21,7, a zgonów – 5,1. Przyrost naturalny ma zatem wartość

- 16,6‰.
- 26,8‰.
- 26 800.

Zaznacz prawidłowe teksty w zdaniach. (4 p.)

We Francji współczynnik urodzeń wynosi około 12,6 ‰, a zgonów – 8,6‰. Jest to zatem kraj o dodatnim / ujemnym przyroście naturalnym. Na taki stan rzeczy wpływa również dodatnie saldo migracji. Najwięcej imigrantów przybywa do Francji z Azji / byłych kolonii francuskich. Wśród największych problemów imigrantów jest nieznaną języka / bezrobocie. Wskaźnik urbanizacji we Francji wynosi około 52% / 77%, a największymi miastami są: Paryż, Lyon i Marsylia.

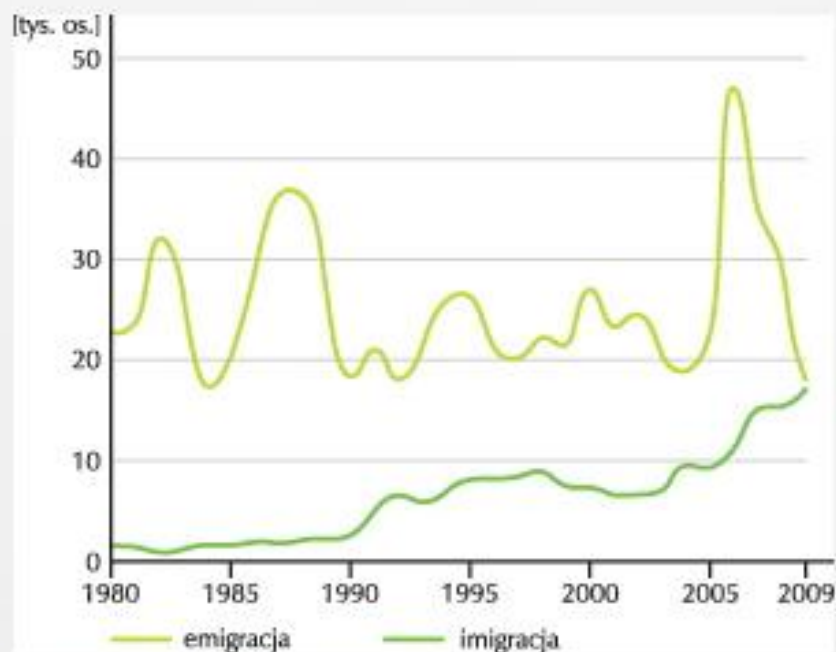
Wielkim problemem europejskiego społeczeństwa jest jego starzenie. Uzupełnij schemat prezentujący przyczyny i skutki tego zjawiska. Następnie zaznacz państwa o ujemnym przyroście naturalnym. (5 p.)

	Przyczyna	Skutek
Coraz większa liczba osób korzystających ze świadczeń emerytalnych	☐	☐
Wydłużanie się przeciętnej długości życia związane z dobrą opieką socjalną i medyczną	☐	☐
Brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego	☐	☐
Decyzja o posiadaniu tylko jednego dziecka	☐	☐
Konieczność zatrudniania imigrantów	☐	☐
Zmniejszenie się liczby osób pracujących zawodowo	☐	☐
Ujemny przyrost naturalny	☐	☐
Malejący dochód narodowy państw	☐	☐

Państwa o ujemnym przyroście naturalnym to

- a) Islandia
- b) Rosja
- c) Ukraina
- d) Francja
- e) Niemcy
- f) Irlandia

Przeanalizuj wykres "Wielkość migracji zewnętrznych w Polsce w latach 1980–2009" i zaznacz zdania prawdziwe. (2 p.)

- 1) W Polsce saldo migracji zewnętrznych jest dodatnie.
- 2) Najmniejszą wartość między emigracją a imigracją odnotowano w roku 2009.
- 3) Obecnie dużo więcej osób osiedla się w naszym kraju niż wyjeżdża na stałe.
- 4) Około 2006 roku nastąpił gwałtowny wzrost liczby osób emigrujących z Polski.
- 5) Saldo migracji zewnętrznych wynosiło w 2009 roku około 10 tys. osób.

Urbanizacja to rozwój miast i obszarów miejskich. Które z podanych informacji są jej przejawem? Wybierz T (tak), jeśli informacja jest przejawem urbanizacji, lub N (nie), jeśli nim nie jest. (2 p.)

A.	Wzrost liczby mieszkańców miast.	☐ T	☐ N
B.	Codziennie przemieszczanie się ludności do miasta (np. do pracy).	☐ T	☐ N
C.	Zwiększanie się obszarów miast na skutek zmian administracyjnych.	☐ T	☐ N
D.	Wzrost wskaźnika urbanizacji (odsetka ludności miejskiej).	☐ T	☐ N

Zaznacz dwa kryteria, które bierze się pod uwagę przy obliczaniu wskaźnika rozwoju społecznego (HDI). (1 p.)

- A. Średnia gęstość zaludnienia państwa.
- B. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na jednego mieszkańca (PKB/1 mieszkańca).
- C. Udział osób umiejących czytać i pisać.
- D. Współczynnik przyrostu naturalnego.

- A. konurbacja
- B. aglomeracja monocentryczna
- C. wskaźnik urbanizacji
- D. urbanizacja
- E. miasto

1) Proces rozwoju istniejących miast i powstawanie nowych przy równoczesnym wzroście liczby mieszkańców.

A B C D E

2) Procentowy udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności.

A B C D E

3) Jednostka osadnicza o zwartej, najczęściej wielopiętrowej zabudowie, mająca prawa miejskie i pełniąca funkcje nierolnicze.

A B C D E

4) Zespół miast położonych blisko siebie, wśród których nie ma jednego ośrodka dominującego.

A B C D E

5) Zespół miast położonych blisko siebie, składający się z jednego dużego miasta i wielu mniejszych.

A B C D E

Paweł zorganizował wycieczkę z Kuźnic (1025 m n.p.m.) na Kasprowy Wierch (1987 m n.p.m.). W Kuźnicach termometr wskazywał 16°C. Temperatura powietrza w troposferze spada wraz ze wzrostem wysokości średnio o 0,6°C/100 m. (1 p.)

Wskaż, jakiej temperatury może się spodziewać Paweł na szczycie.

- 10,2°C
- 18,8°C
- 3,2°C
- 5,8°C